

Jaarverslag 2017

Inhoudsopgave

Voorwoord

Hoofdstuk 1 – Preventie
Hoofdstuk 2 – Medische dispensaties
Hoofdstuk 3 – Dopingcontrole
Hoofdstuk 4 – Intelligence & Investigations
Hoofdstuk 5 – Tuchtrechtspraak
Hoofdstuk 6 – Internationale zaken
Hoofdstuk 7 – Juridische zaken
Hoofdstuk 8 – Wetenschappelijk onderzoek
Hoofdstuk 9 – Kennismanagement
Hoofdstuk 10 – Mens & organisatie

Bijlage 1 - Financieel overzicht
Bijlage 2 - Samenstelling Bestuur, Raad van Advies en Commissies
Bijlage 3 - Samenstelling bureaupersoneel
Bijlage 4 - Overzicht dopingcontroleofficials
Bijlage 5 - Overzicht wetenschappelijke publicaties en presentaties
Bijlage 6 - Nevenfuncties
Bijlage 7 - Afkortingen

Voorwoord

U ziet op uw beeldscherm het twaalfde Jaarverslag van de stichting Anti-Doping Autoriteit Nederland. Dit is het zevende Jaarverslag dat wij uitsluitend in digitale vorm beschikbaar stellen.

Het jaar 2017 was het jaar waarin het grootste deel van het project "Samen voor een schone sport" (SVESS) werd uitgevoerd. Dit project wordt in nauwe samenwerking met NOC*NSF, de KNVB, de KNBB, de Atletiekunie en Fit!vak uitgevoerd. Het project wordt met financiële ondersteuning van het Ministerie van VWS vormgegeven. Het omvat diverse activiteiten (preventie en controle), gericht op betrokkenen in het voetbal, het biljarten, de atletiek en fitness. Het project moet tot modellen leiden die specifiek zijn toegesneden op teamsporten, sporten met een hoog percentage onbewuste dopingovertredingen, sporten met een relatief hoog dopingrisico, en fitness. Aan de hand van die modellen zullen andere sportbonden en -organisaties in deze categorieën hun antidopingbeleid (verder) kunnen verbeteren.

Gezien het onverminderd grote aantal perscontacten in 2017 lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat de grote 'zichtbaarheid' van de Dopingautoriteit een blijvend gegeven is, onafhankelijk van de ernst en omvang van actuele (Nederlandse) dopingzaken. Het is niet mogelijk op alle vragen om informatie en commentaar in te gaan, zodat daarin geselecteerd moet worden.

Desalniettemin wordt ernaar gestreefd om de belangrijkste media (landelijke dagbladen, radio en televisie) steeds snel en zo volledig mogelijk van dienst te zijn. De vele mediacontacten leidden opnieuw tot een zeer groot aantal publicaties en uitzendingen waarin door de Dopingautoriteit verstrekte informatie en ingenomen standpunten werden verwerkt. Meer dan in voorgaande jaren berichtten de media over de organisatie van het dopingbeleid in een internationale context, met de geconstateerde – zeer ernstige - dopingproblematiek in Rusland als directe aanleiding, veelal ook (mede) op basis van door de Dopingautoriteit verstrekte informatie. Meer in het bijzonder ging de aandacht uit naar de manier waarop het IOC zich opstelde tegenover Rusland, en dat vooral in relatie tot de organisatie van de Olympische Winterspelen in Zuid-Korea.

De aard en omvang van het Russische 'dopingschandaal', en de uiteenlopende wijzen waarop hier binnen de internationale sportwereld gereageerd werd, hebben ook voor de Dopingautoriteit grote gevolgen gehad. WADA betrok de Dopingautoriteit op verschillende manieren bij een aantal projecten, zowel gericht op het vinden van oplossingen voor de korte termijn, als op het doorvoeren van hervormingen in de mondiale antidopingwereld op de wat langere termijn. Al in 2016 werd in hoog tempo vormgegeven aan een nieuwe samenwerkingsvorm tussen Nationale Anti-Doping Organisaties (de zogenoemde NADO Leader Summits), en deze lijn werd in 2017 doorgezet (met opnieuw twee bijeenkomsten). Deze Summits leidden tot analyses en verklaringen die een grote rol zijn gaan spelen in de internationale besluitvorming.

In 2017 kon de Dopingautoriteit, op basis van een verhoging van de financiële bijdrage van de Nederlandse Loterij, het Nationale Dopingcontroleprogramma uitbreiden, waardoor de opgelopen achterstand ten opzichte van andere topsportlanden enigszins werd ingelopen. In totaal werden 3.008 dopingcontroles uitgevoerd, waarvan 2.408 als onderdeel van het Nationale Dopingcontroleprogramma.

Nadat in september 2016 het wetsontwerp van de Wet uitvoering antidopingbeleid (Wuab) door de Minister van VWS aan de Tweede Kamer was gestuurd, volgde in januari 2017 een rondetafelgesprek in de Tweede Kamer, waarbij ook de Dopingautoriteit in de gelegenheid werd gesteld om onze visie te geven op het wetsontwerp en de implementatie daarvan. Na de Kamerverkiezingen in maart 2017 werd het wetsontwerp echter controversieel verklaard, waardoor de parlementaire behandeling tot stilstand kwam. Na de installatie van het nieuwe kabinet werd de draad weer opgepakt, maar in 2017 kwam het niet meer tot de plenaire behandeling van het wetsontwerp in de Tweede Kamer.

De overgang van taken, personeel en middelen van de stichting naar het zbo vereist een goede voorbereiding, maar een en ander kan pas concreet worden geregeld en ingevuld als de exacte inhoud van de Wuab (en eventueel ermee samenhangende regelingen) bekend is. En dat was ultimo 2017 nog niet het geval.

Ondanks het onverminderd grote spanningsveld tussen de taken waarvoor de organisatie staat en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn, menen wij ook in 2017 weer een belangrijke bijdrage geleverd te hebben aan de strijd tegen doping in de sport. Wij hopen dat u dat na lezing van het Jaarverslag met ons eens bent.

Hoofdstuk 1 - Preventie

ALGEMEEN

Qua educatiebeleid kent de Dopingautoriteit een duidelijk verschil tussen topsport (georganiseerde sport) en fitness (anders-georganiseerde sport). Binnen de topsport geldt een dopingreglement. De Dopingautoriteit mag op basis van dit reglement dopingcontroles uitvoeren. Binnen fitness is dat niet het geval. Dit vereist dus een andere aanpak.

Los van de reguliere activiteiten heeft de Dopingautoriteit in 2017 ook een aantal acties uitgevoerd binnen het actieplan [Samen voor een schone sport](#). Het actieplan werd mede mogelijk gemaakt door een subsidie van het ministerie van VWS. De acties zijn uitgevoerd voor zowel topsport als fitness.

Tot slot heeft de Dopingautoriteit ook de taak om het algemeen publiek van informatie te voorzien.

TOPSPORT

De doelstelling voor topsport is: *het voorkómen van onbewuste en bewuste dopingovertredingen in de Nederlandse sport.*

De drie belangrijkste doelgroepen binnen de topsport zijn:

- Topsporters
- Sportbegeleiders
- Sportbonden

Topsporters

Om talenten gedurende ongeveer acht jaar voor te bereiden op de wereldtop, heeft de Dopingautoriteit in 2015 – samen met NOC*NSF - de Doorlopende Leerlijn Dopingvrije Sport ontwikkeld. Deze leerlijn beschrijft per leeftijds- en ontwikkelfase welke kennis, vaardigheden en houding nodig zijn voor een dopingvrije sport.

Voorlichting

Aansluitend op deze fasen heeft de Dopingautoriteit drie verschillende basisvoorlichtingen ontwikkeld: Brons, Zilver en Goud. Brons is bedoeld als de eerste voorlichting en is echt een introductie van het onderwerp doping. Zilver is meer gericht op het oefenen van vaardigheden, zoals het controleren van medicijnen en voedingssupplementen. Tijdens Goud behandelen de sporters tenslotte vooral lastige dopingdilemma's waar ze tijdens hun carrière tegenaan kunnen lopen. Bijvoorbeeld vermoedens van dopinggebruik door een teamgenoot, of het gebruik van toegestane medicijnen puur en alleen om beter te presteren. In 2017 heeft de Dopingautoriteit in totaal 91 voorlichtingen verzorgd.

Tabel 1.1: Overzicht voorlichtingsbijeenkomsten

Voorlichting	2014	2015	2016	2017
Brons	-	30	35	53
Zilver	-	21	15	18
Goud	-	5	7	2
Combinatie	-	9	23	18
Totaal	36	65	80	91

E-learningplatform

Voor sommige groepen topsporters is het lastig om een voorlichtingsbijeenkomst in te plannen. Toch is het belangrijk dat ook deze sporters goede voorlichting krijgen. Daarom heeft de Dopingautoriteit in maart 2017 een [e-learningplatform](#) gelanceerd. Via dit platform werden de modules Brons (vanaf maart) en Zilver (vanaf augustus) aangeboden. De module Brons is in 2017 door 494 personen afgerond, de module Zilver door 114. Voor de ontwikkeling van dit platform zijn een aantal technische verbeteringen uitgevoerd die vielen binnen het actieplan Samen voor een schone sport.

Videoproducties

Voor de voorlichtingen en e-learningmodules is in 2017 een aantal video's gemaakt. De animaties over de whereaboutsregels en de tuchtprocedure zijn geproduceerd binnen het actieplan *Samen voor een schone sport*. Voor de voorlichting Brons is de bestaande video over de dispensatieprocedure ingekort. Bij de documentaire over Andreas Krieger ging het alleen om een vertaling. De productie van deze laatste documentaire was in handen van NADA Duitsland en USADA.

Tabel 1.2 Overzicht videoproducties

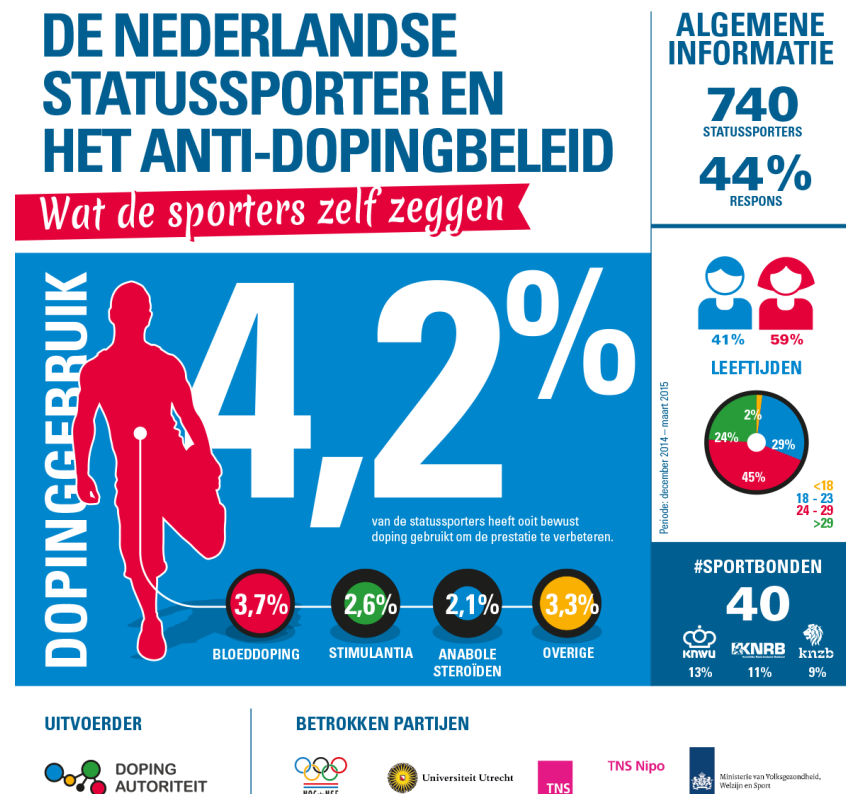
Video	Uitleg
Dopingregels: de basics	Basisuitleg over dopingregels
Labtalk	Uitleg over de analyse van dopingmonsters in een WADA-laboratorium
Whereabouts	Uitleg over de whereaboutsregels
Positief: de tuchtprocedure van A-monster tot schorsing	Uitleg over de tuchtprocedure
Dispensatie aanvragen: hoe werkt dat?	Uitleg over aanvragen van medische dispensaties (alleen ingekort)
Andreas Krieger: Heidi's verste stoot	Documentaire over het tragische verhaal van de Oost-Duitse kogelstootster Heidi Krieger (alleen vertaling)

Dopingwaaier App

De Dopingwaaier App bestaat sinds eind 2013. De app is gemaakt voor iOS en Android. Ook is er een [responsive website](#). Via de Dopingwaaier App kunnen sporters en begeleiders onder andere hun geneesmiddelen en voedingssupplementen controleren, de belangrijkste dopingregels nalezen en de dopingcontroleprocedure bekijken. In 2017 werd de app 5.478 maal gedownload (2016: 5.457). Het totaal aantal downloads staat eind 2017 op 24.092. De Dopingwaaier App werd continu actueel gehouden. Ook werd de app doorlopend gepromoot, onder meer via de voorlichtingsbijeenkomsten, verschillende websites, diverse artikelen, z-cards, posters en social media.

Infographic topsportonderzoek

In 2015 heeft de Dopingautoriteit onderzoek gedaan naar de kennis en mening van nationale topsporters over het anti-dopingbeleid. Van de resultaten van de statussporters is in 2017 een [infographic](#) gemaakt.

'Screenshot' van de infographic

100% Dope Free

100% Dope Free is een programma van de Dopingautoriteit waarbij iedereen die verbonden is aan de Nederlandse topsport zich kan uitspreken voor een schone sport. Het programma heeft een [eigen website](#). In 2017 zijn op deze website 14 webberichten gepubliceerd. Deze webberichten zijn per e-mail ook automatisch verstuurd naar alle nieuwsbriefabonnees.

Daarnaast kan iedereen die dat wil sinds 2007 het *100% Dope Free – True Winner* statement ondertekenen. Hiermee spreekt de ondertekenaar zich uit voor een schone sport. Dit kan via de website of de Dopingwaaier App. Na ondertekening ontvangt de ondertekenaar de gouden *100% Dope Free – True Winner* polsband. In 2017 ondertekenden 1.388 personen het statement. Het totaal aantal ondertekende statements kwam daarmee op 33.979. Het *100% Dope Free – True Winner* statement is een initiatief van de AtletenCommissie van NOC*NSF en de Dopingautoriteit.

Het programma heeft een aantal ambassadeurs. Eind 2017 waren dit: Bauke Mollema (wielrennen), Churandy Martina (atletiek), Epke Zonderland (turnen), Femke Dekker (roeien), Jetze Plat (handbiken/paratriatlon), Madelein Meppelink (beachvolleybal), Marianne Vos (wielrennen), Mirjam de Koning-Peper (parazwemmen), Thijs van Valkengoed (zwemmen) en Vince Rooi (honkbal).

Bauke Mollema

Epke Zonderland

Churandy Martina

Marianne Vos

Vier ambassadeurs van het programma 100% Dope Free

Outreach Events

Bij een outreach event staat de Dopingautoriteit met een stand bij een sportevenement om daar algemene informatie te verstrekken aan grote groepen topsporters en sportbegeleiders. Ook kunnen bezoekers van de stand het *100% Dope Free –*

True Winner statement tekenen. In 2017 zijn er drie outreach events gehouden: bij het NK Indoor Atletiek voor junioren, de Dag van de atletiek en de Teamoverdracht voor Europese Jeugd Olympisch Spelen (EYOG).

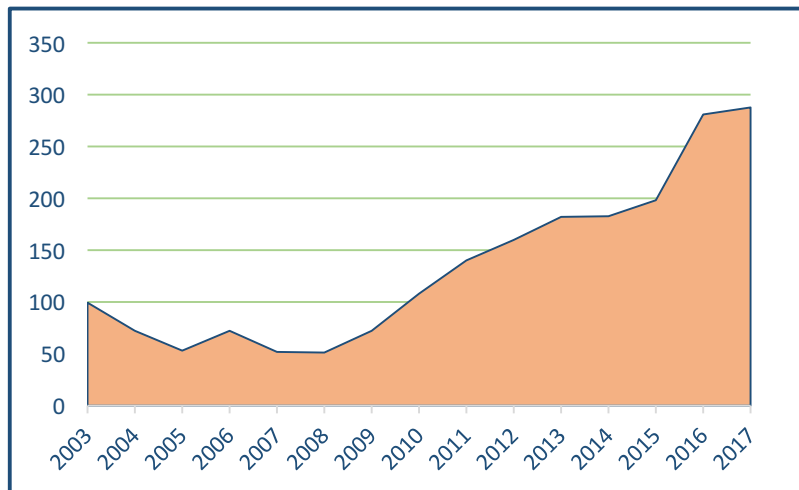
Artikelen

De Dopingautoriteit heeft een vaste rubriek in het NOC*NSF-topsportblad [Lopend Vuur](#). In 2017 zijn hiervoor acht artikelen geschreven.

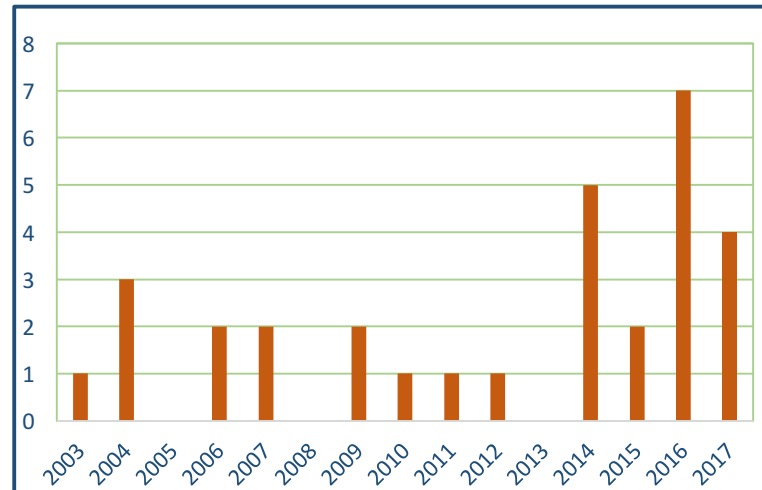
Nederlands Zekerheidssysteem Voedingssupplementen Topsport (NZVT)

Voedingssupplementen kunnen dopingstoffen bevatten. Dit staat vaak niet op het etiket vermeld. Het gebruik van voedingssupplementen is daarmee een risico voor topsporters. Het kan namelijk leiden tot een positieve uitslag van een dopingcontrole. In reactie op dit risico heeft de Dopingautoriteit in 2003 het [Nederlands Zekerheidssysteem Voedingssupplementen Topsport](#) (NZVT) opgezet. Het systeem biedt fabrikanten van voedingssupplementen de mogelijkheid om tegen betaling hun supplementen te laten controleren. De 'schoon bevonden' [product-batchcombinaties](#) komen in de NVZT-database.

In 2017 zijn in totaal 288 NZVT-certificaten afgegeven (voor 499 product-batch combinaties). Dit betekent wederom een nieuw record (het oude record was 281 certificaten voor 488 product-batch combinaties). Dit is een signaal dat het Nederlands Zekerheidssysteem Voedingssupplementen Topsport (NZVT) nog steeds in een belangrijke behoefte voorziet voor sporters en hun begeleiders. In totaal stonden er op 31 december 2017 1.178 product-batchcombinaties op de NZVT-website ([antidoping.nl/nzvt](#)), verdeeld over 322 producten, 58 merken en 16 inhoudelijke categorieën. Vier batches zijn afgekeurd omdat er dopinggeduide stoffen in werden aangetroffen.

Aantal goedgekeurde product-batchcombinaties

Aantal afgekeurde product-batchcombinaties

Samen voor een schone sport (SVESS)

Tijdens de Nationale Dopingconferentie op 23 april 2015 zegde minister Schippers subsidie toe voor een vervolg op [Koersen op een schone sport](#). Zes partijen hebben vervolgens een actieplan opgesteld: Atletiekunie, KNBB (Biljartbond), KNVB (Voetbalbond), NL Actief (voorheen Fit!Vak), Dopingautoriteit en NOC*NSF (coördinator). Het plan kreeg als titel: *Samen voor een schone sport*. Op 28 februari 2016 vond tijdens de NK Indoor Atletiek de kick-off van het project plaats met alle betrokken partijen. Het plan liep tot 31 december 2017.

In 2017 heeft de Dopingautoriteit als onderdeel van het actieplan *Samen voor een schone sport* onder andere:

- een aantal technische verbeteringen doorgevoerd aan het e-learningplatform
- animaties gemaakt over de whereaboutsregels en de tuchtprocedure
- een voorlichtingsmodule ontwikkeld voor Mastercoaches
- nieuwe coachmappen aangeschaft
- drie *Eigen Kracht Seminars* gehouden
- de *Supplementenwijzer App* gepromoot

De formele eindbijeenkomst van het actieplan is gehouden tijdens de jaarlijkse bondenbijeenkomst *Samen tegen doping!*. Tijdens drie discussiesessies bespraken de Atletiekunie, Biljartbond (KNBB), en Voetbalbond (KNVB) hun resultaten en leerpunten met de aanwezigen. De resultaten van NL Actief, Dopingautoriteit en NOC*NSF zijn in het centrale gedeelte behandeld.

BEGELEIDEND PERSONEEL

Naast sporters is er de afgelopen jaren steeds meer aandacht voor de sportbegeleiders. Onder deze groep vallen vooral de trainer-coaches, maar onder andere ook artsen, fysiotherapeuten, diëtisten, masseurs, verzorgers (soigneurs), psychologen en ouders.

In 2017 zijn er in totaal 24 voorlichtingen verzorgd voor begeleidend personeel. Hiervan waren er 13 voor trainer-coaches en 11 voor andere groepen begeleiders. De trainer-coach voorlichtingen worden gegeven aan de hand van de Doorlopende Leerlijn Dopingvrije Sport voor coaches. Binnen deze leerlijn heeft de Dopingautoriteit drie verschillende voorlichtingen ontwikkeld: Trainer-Coach 3, Trainer-Coach 4 en Mastercoach. De voorlichtingen sluiten aan op de opleidingsstructuur van de [Kwalificatiestructuur Sport](#).

Via het actieplan *Samen voor een schone sport* zijn in 2017 nieuwe coachmappen aangeschaft. Deze worden bij de voorlichtingen uitgedeeld aan de cursisten en bevatten de belangrijkste tips voor een schone sport.

Voorlichting	Aantal
Trainer-Coach 3	3
Trainer-Coach 4	3
Mastercoach	2
Trainer-coach, overig	5
Andere groepen begeleiders	11
Totaal	24

SPORTBONDEN

Bijeenkomst sportbonden

Voor de achtste keer is de bondenbijeenkomst *Samen tegen doping!* georganiseerd. Deze vond plaats op 14 november in Nieuwegein en werd door 52 personen bezocht. Dit waren vertegenwoordigers van sportbonden, RTO's en CTO's. Het doel van de jaarlijkse bijeenkomst is om de aanwezigen bij te praten over de ontwikkelingen op anti-dopinggebied, voornamelijk op het gebied van educatie.

Dit jaar werd de bijeenkomst gecombineerd met de formele eindbijeenkomst van het actieplan *Samen voor een schone sport*.

De deelnemers beoordeelden de bijeenkomst gemiddeld met een 7,7.

FITNESS

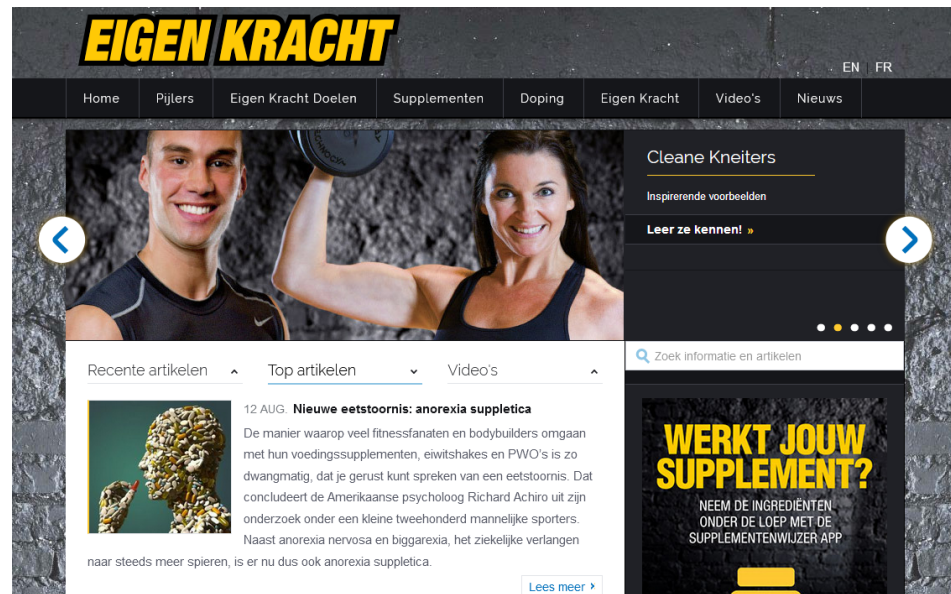
De doelstelling voor fitness (anders georganiseerde sport) is: *het voorkómen dan wel ontmoedigen van bewust én onbewust dopinggebruik door sporters in de Nederlandse fitnesscentra*. Ook wordt er aandacht besteed aan *harm reduction*. Dit is het verminderen van gezondheidsrisico's bij dopinggebruik.

Binnen fitness richt de Dopingautoriteit zich vooral op de mensen in de fitnesscentra. Dit zijn de fitnessers zelf, maar ook de fitnessinstructeurs en de eigenaren. Educatie van deze doelgroep doet de Dopingautoriteit vanuit het programma *Eigen Kracht*. Alleen het boek *Doping, de nuchtere feiten* wordt direct onder het merk *Dopingautoriteit* uitgegeven.

Eigen Kracht

In Nederland doen 2,5 miljoen mensen aan fitness. Daarmee is fitness in Nederland de populairste sportieve activiteit. Uit onderzoek blijkt echter dat 8,2% van de fitnessers dopingmiddelen gebruikt. Dit levert overigens geen dopingovertredingen op, want fitnessers zijn niet gebonden aan een dopingreglement. Maar het is wel schadelijk voor de gezondheid. Het is dus wenselijk het dopinggebruik in fitnesscentra te verminderen. Daarom heeft de Dopingautoriteit speciaal voor deze doelgroep

het educatieprogramma [Eigen Kracht](#) opgezet. Via Eigen Kracht informeert de Dopingautoriteit over de risico's van gebruik van anabole steroïden en andere dopingmiddelen én over gezonde alternatieven om op Eigen Kracht gespierder of slanker te worden. Hierdoor wordt meer kennis en bewustzijn gecreëerd. Ook worden de waarden en normen van het sporten op *Eigen Kracht* versterkt.

Website Eigen Kracht

Eigen Kracht website

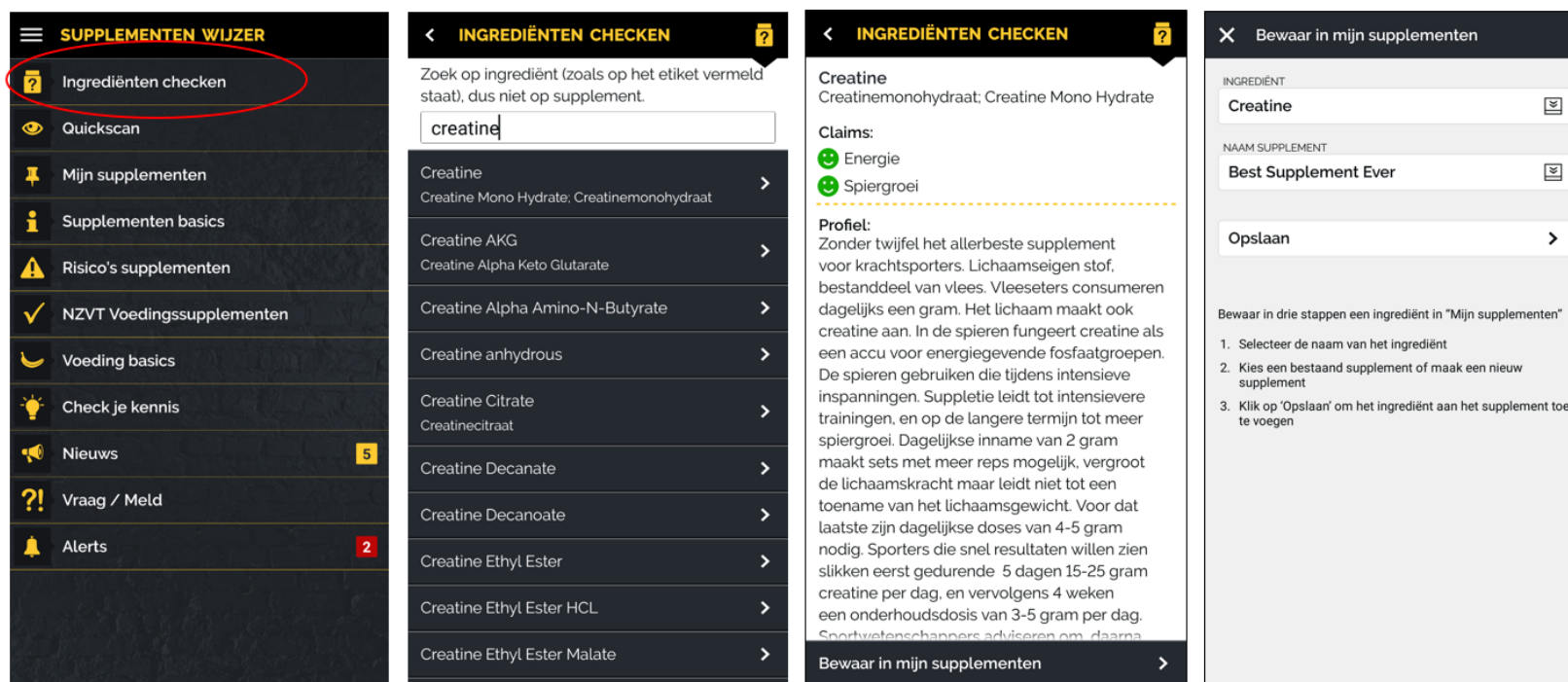
Centraal voor het programma staat de Eigen Kracht-website. Op de site is objectieve, overzichtelijke en praktisch toepasbare informatie te vinden over clean en effectief spiermassa opbouwen én over op een verantwoorde manier afslanken. Tevens wordt er objectieve informatie gegeven over diverse soorten dopinggeduide middelen en de bijwerkingen. Ook het dopingrisico van voedingssupplementengebruik komt aan bod.

In 2017 zijn er in totaal 61 inhoudelijke nieuwsberichten op de site geplaatst, geschreven door drie externe (inhoudelijke/journalistieke) experts uit de fitness/bodybuildingbranche en door eigen preventiemedewerkers.

Supplementenwijzer App

In augustus 2017 heeft de Dopingautoriteit onder de vlag van *Eigen Kracht* de Supplementenwijzer App gelanceerd. Het afgelopen decennium is de markt voor sportvoedingssupplementen explosief gegroeid. Bijna 60% van de fitnessers in

Nederland gebruikt supplementen. Ook topsporters gebruiken veel supplementen. De gratis Supplementenwijzer App helpt sporters op bewuste en kritische wijze met supplementen om te gaan.

Weergave aantal pagina's Supplementenwijzer App

Door te controleren welke informatie er beschikbaar is over de ingrediënten van een bepaald supplement, kan de sporter zich een beter beeld vormen van het product. En dus een afgewogen keuze maken. Bij alle circa 3000 ingrediënten in de Supplementenwijzer App wordt door icoontjes aangegeven of een ingrediënt wel of geen nut heeft, of misschien zelfs schadelijk is voor de gezondheid, of op de dopinglijst staat. De huidige profielen worden bij nieuwe ontwikkelingen geüpdatet. Ook komen er continu nieuwe profielen bij. De Supplementenwijzer App kent verder nog een quickscan, waarmee je snel kunt zoeken op claims als – bijvoorbeeld – spiergroei of vetverlies, en welke ingrediënten daarbij effectief zijn. De Supplementenwijzer App geeft ook uitgebreide achtergrondinformatie over de basics van supplementen, risico's van gebruik, voedingsalternatieven en een kennisquiz. Wanneer er officiële waarschuwingen worden uitgegeven voor bepaalde stoffen of supplementen (bijvoorbeeld door de NVWA) dan worden deze ook direct gemeld in de app.

Voor de lancering is samengewerkt met RTL Nieuws. Zij hebben aandacht besteed aan de app tijdens het [avondjournaal](#).

Reitsema en Anne-Marijke Ambergen (voeding), Hans Wassink (dopingpreventie) en Vana Hutter (psychologie van begeleiding en omgang met dopinggebruikers).

Documentaire

Op 9 en 10 december is de documentaire [Terug in balans - de evolutie van damesbodybuilding](#) vertoond tijdens het SAP Weekend in Veldhoven. De documentaire geeft een beeld van de nieuwe weg die het damesbodybuilding een aantal jaar geleden is ingeslagen. Met nieuwe criteria en allerlei nieuwe klassen moet het 'vrouwelijke' weer terug in de sport komen. Van de documentaire is eveneens een Engels ondertitelde versie gemaakt. De documentaire wordt ingezet bij verschillende voorlichtingsactiviteiten.

Screenshot documentaire Terug in balans – de evolutie van damesbodybuilding

Cleane Kneiters

Cleane Kneiters zijn fitnessers/bodybuilders die bewijzen dat je zonder doping een indrukwekkende fysiek kunt opbouwen. Zij zijn de ambassadeurs voor dopingvrije fitness. In 2017 waren er [18 Cleane Kneiters](#) verbonden aan het programma *Eigen Kracht*. Ze staan allen met een achtergrondverhaal en foto's op de website.

Artikelen

Vanuit *Eigen Kracht* publiceert de Dopingautoriteit maandelijks een groot artikel in het populaire bodybuilding & fitness magazine *Muscle & Fitness*. Deze worden na verschijning van het magazine ook op de [Eigen Kracht website](#) geplaatst.

Eigen Kracht advertenties

In 2017 zijn er advertenties geplaatst in *Muscle & Fitness* om *Eigen Kracht* te promoten.

Boek 'Op Eigen Kracht'

De laatste versie van het boek 'Op Eigen Kracht' verscheen in 2008. Ook dit boek wordt nog altijd verkocht. Er is gewerkt aan een nieuwe editie, die in 2018 zal verschijnen.

Harm reduction: boek 'Doping, de nuchtere feiten'

In oktober 2014 verscheen [Doping, de nuchtere feiten](#). Het geeft de lezer een gedegen overzicht van de middelen die op dit moment in fitness en bodybuilding worden gebruikt. Over de werking en bijwerkingen van anabole steroïden, groeihormonen, insuline, eetlustremmende amfetamines en nog veel andere dopinggeduide middelen, is zoveel mogelijk relevante wetenschappelijke informatie verzameld. Dit is aangevuld met praktijkervaringen van gebruikers en kennis uit het dopingmilieu zelf. Daarbij is het accent gelegd op informatie die in dit circuit nog te vaak onder tafel wordt geveegd. Er is nog steeds veel belangstelling voor het boek. De huidige oplage is bijna uitverkocht. Het boek wordt uitgegeven onder de vlag van de Dopingautoriteit.

ALGEMEEN PUBLIEK

Corporate website

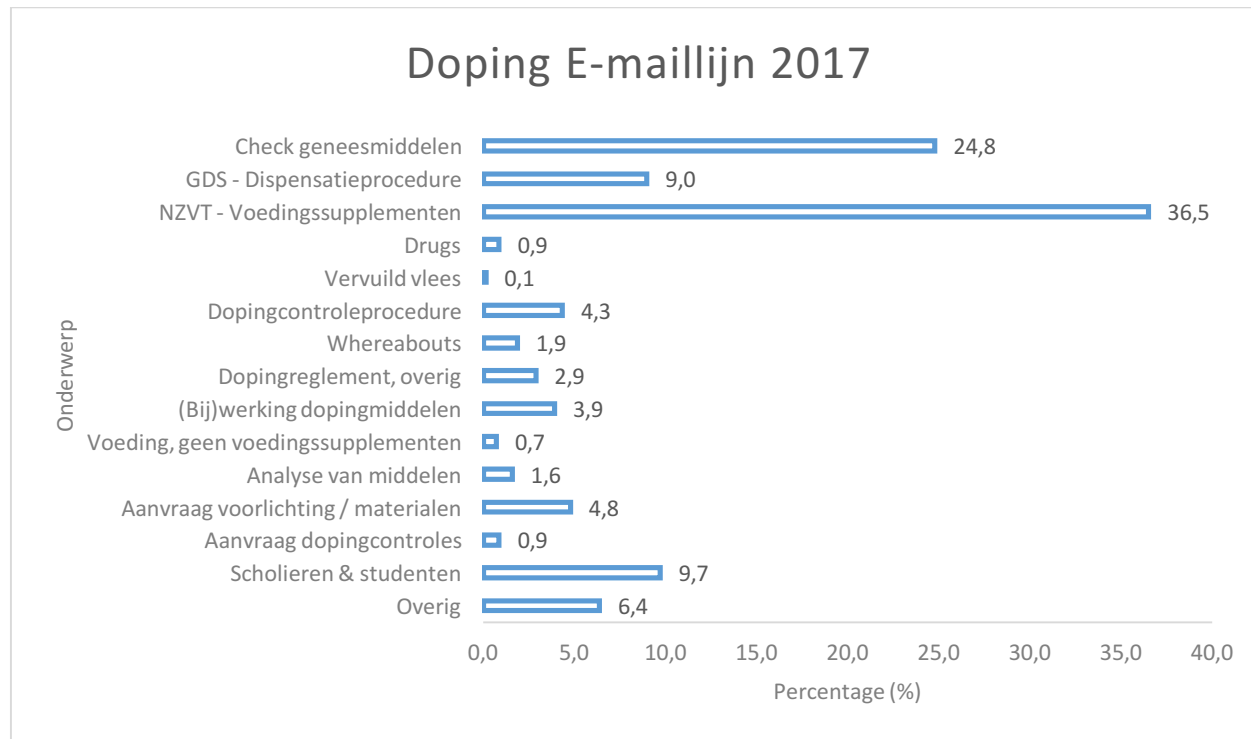
De corporate website van de Dopingautoriteit is www.dopingautoriteit.nl. De website wordt continu onderhouden. In 2017 werden 31 eigen berichten op de site geplaatst. Daarnaast vormen ANP-nieuwsberichten een belangrijk deel van de actuele informatievoorziening. In 2017 zijn er in totaal 359 ANP-nieuwsberichten (automatisch) op de site gezet. Dit is fors minder dan in 2016 (598).

Doping E-maillijn

De Doping E-maillijn is hét frontoffice voor alle vragen die met doping te maken hebben en waar bij toerbeurt vier personen dienst hebben. Alle vragen worden binnen een werkdag afgehandeld en anoniem in een database geregistreerd.

In 2017 zijn er in totaal 690 e-mails binnengekomen. Dat is 20% minder dan in 2016, toen er 863 e-mails zijn geregistreerd.

Daarnaast is ook het aantal vragen per onderwerp bijgehouden. Per vraag konden meerdere onderwerpen aangevinkt worden. Die percentages per onderwerp zijn te vinden in de tabel hieronder. Twee onderwerpen springen er net als in 2016 uit: het checken of een geneesmiddel op de dopinglijst staat of niet (24,8%) én vragen over voedingssupplementen (36,5%). Op nummer 3 staan vragen van scholieren of studenten met bijna 10%.

Het percentage e-mails per onderwerp.

In 73% van de e-mails betrof het de georganiseerde (top)sport, 7% fitness en 20% overig. Er was 1 melding van een mogelijke dopingovertreding, 7 maal e-mailde iemand van de pers en 7 e-mails gingen over een positieve sporter.

Social Media

De Dopingautoriteit was al actief op [YouTube](#). Eind 2016 is daar [Facebook](#) bijgekomen. In 2017 is dit verder uitgebreid met [Twitter](#) en [Instagram](#). Het doel is om de doelgroepen beter te bereiken en voor te lichten. Er worden onder andere nieuwsberichten van de corporate website, voorlichtingsvideo's en foto's van voorlichtingsbijeenkomsten op geplaatst.

Perscontacten

In 2017 is de Dopingautoriteit ruim 400 maal benaderd door de media, enerzijds voor toelichting en commentaar op actuele gebeurtenissen, en anderzijds met verdiepende vragen die los stonden van de actualiteit. De directeur van de Dopingautoriteit treedt op als woordvoerder. Bij zijn afwezigheid of naar aanleiding van het specifieke onderwerp treedt ook de Wetenschappelijk beleidsmedewerker van de Dopingautoriteit incidenteel als woordvoerder op.

Hoofdstuk 2 Medische dispensaties

Geneesmiddelen Dispensatie Sporter (commissie en secretariaat)

Vergeleken bij 2016 heeft de regelgeving omtrent dispensaties in 2017 nagenoeg geen wijzigingen ondergaan.

Uiteindelijk is er in 125 gevallen dispensatie verleend. Dat was opvallend veel meer in vergelijking met eerdere jaren. In zes gevallen werd een verzoek niet gehonoreerd.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Toegewezen	82	89	88	99	97	125
Niet toegewezen	1 (1,2%)	4 (4,3%)	6 (6,4%)	8 (7,5%)	5 (4,9%)	6 (4,6%)

De meeste toestemmingen hadden betrekking op het gebruik van methyلفenidaat (62), net als in de meest recente eerdere jaren. Percentueel betekent dat 49,6%, een lichte daling ten opzichte van 2016.

Andere medicatie waarvoor vaak dispensatie werd verleend, was insuline (11,2%) en prednison/prednisolon (10,4%).

In totaal waren de aanvragen afkomstig van 32 verschillende sportbonden.

Met 16 toegekende aanvragen was de KNWU weer het best vertegenwoordigd (12,8%), zoals ook in de meeste andere jaren het geval was, gevolgd door de KNZB (10,4%), en de Atletiekunie (8,8%).

In 2017 is er voor het eerst een beroep ingesteld bij de Beroepscommissie GDS. Dit beroep werd gehonoreerd.

In 2017 verwelkomde de GDS commissie een nieuw lid, dr. Ivo van Outheusden. Hij kwam in de plaats van dr. Hans Keizer.

Hoofdstuk 3 Dopingcontroles

De controlepraktijk

Algemeen

In 2017 is verder invulling gegeven aan het dopingcontrolebeleid zoals dat in nauwe samenwerking met NOC*NSF tot stand werd gebracht. Bij de dopingcontroles ligt het accent op de absolute top van de Nederlandse sport. Daarnaast heeft de Dopingautoriteit gerichte controles in kunnen zetten op specifieke individuen en/of groepen op competitieniveaus direct onder de absolute top. Het aantal vervolgonderzoeken en specifieke, aanvullende analyses nam wederom in 2017 verder toe. Veel aandacht is eveneens besteed aan de zogeheten "whereabouts". Een deel van de topsporters dient, indien zij behoren tot de Nationale of Internationale Registered Testing Pool, een deel van de dagelijkse activiteiten kenbaar te maken aan de Dopingautoriteit of de Internationale Federatie.

Met het oog op het toenemende aantal uit te voeren dopingcontroles in 2017 en 2018 heeft de Dopingautoriteit in 2016 en 2017 nieuwe dopingcontroleofficials (DCO's) opgeleid. In totaal zijn er (verdeeld over twee opleidingsrondes) 11 nieuwe dopingcontroleofficials opgeleid. Een deel van hen rondde de interne opleiding in 2017 af. 1 DCO's heeft in 2017 vanwege persoonlijke omstandigheden de arbeidsovereenkomst met de Dopingautoriteit opgezegd. Voor 3 DCO's is om diverse redenen het arbeidscontract niet verlengd of beëindigd. Helaas kwam in 2017 een dopingcontroleofficial volledig onverwacht te overlijden. Daarmee kwam het totaal aantal inzetbare dopingcontroleofficials eind 2017 op 20. Dit aantal is hiermee gedaald tot onder het optimum.

Het proces *Intelligence & Investigations* maakt deel uit van de afdeling Handhaving & Opsporing. De samenvoeging van de processen *Dopingcontrole* en *Intelligence & Investigations* heeft als resultanten een directe informatie-uitwisseling, een optimale samenwerking en een slagvaardige taakuitvoering.

Dopingcontroles vormen het belangrijkste beschikbare opsporingsmiddel om dopingovertredingen op te sporen, maar de controles hebben daarnaast ook een belangrijke preventieve functie. Over het aantal via dopingcontroles opgespoorde dopingovertredingen en over de aard van die overtredingen wordt in dit hoofdstuk verslag gedaan. Het aantal sporters dat op basis van het dopingcontroleprogramma heeft afgezien van dopinggebruik of het gebruik gestaakt heeft is echter onbekend.

Registered Testing Pool (RTP)

Voortvloeiend uit de uitwerking van de herziene World Anti-Doping Code (WADC) en de daarmee verbonden Internationale Standaarden heeft de Dopingautoriteit haar Registered Testing Pool (RTP) opnieuw ingericht. Sporters die zijn opgenomen in de RTP van de Dopingautoriteit dienen aan een aantal verplichtingen te voldoen. Zo dienen zij voor het gebruik van eventuele medicijnen vooraf een dispensatie bij de Geneesmiddelen Dispensatiecommissie Sporter Commissie (GDS-commissie) aan te vragen. Tevens dienen zij hun whereaboutsinformatie op te geven, en een door de Dopingautoriteit georganiseerde voorlichtingsbijeenkomst bij te wonen.

In 2017 waren er 12 sportbonden met sporters in de RTP. Dit aantal is gedaald ten opzichte van 2016 (13 sportbonden). Het aantal sporters in de RTP is ten opzichte van 2016 gestegen: 322 sporters aan het begin van het jaar 2017, versus 317 sporters bij aanvang 2016. Ook in 2017 dienden sporters slechts bij één instantie whereaboutsinformatie aan te leveren, hetzij bij de Dopingautoriteit dan wel bij de internationale federatie.

De Dopingautoriteit is medio 2017 stapsgewijs gestart met het in gebruik nemen van de whereaboutsmodule van het mondiale administratie- en managementsysteem ADAMS, waarbij Sportergegevens (het in eigen beheer ontwikkelde whereaboutsstelsel van de Dopingautoriteit) uitgefaseerd zal worden. Het centraliseren van de whereaboutsinformatie in een stelsel draagt bij aan een efficiënte onderlinge samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de Dopingautoriteit, internationale federaties en buitenlandse Nationale Anti-Doping Organisaties. Maar ook, en belangrijker, helpt het de betrokken sporters om op eenduidige en consequente manier aan hun verplichtingen te voldoen.

De Dopingautoriteit heeft in 2017 - evenals voorgaande jaren - ook veelvuldig gebruik gemaakt van de informatie afkomstig van externe bronnen, zoals onder meer websites van nationale en internationale federaties, Twitter en Facebook.

Uitgevoerde controles - algemeen

De Dopingautoriteit voerde in 2017 voor de Nederlandse sport twee soorten dopingcontroles uit, namelijk: controles in het kader van het nationaal programma en daarnaast dopingcontroles in opdracht en voor rekening van derden, waaronder nationale en internationale federaties, evenementorganisatoren en buitenlandse Nationale Anti-Doping Organisaties. Ook dopingcontroles na het behalen van officiële records, targetcontroles bij specifieke verdenkingen, en verschillende soorten vervolgonderzoeken vielen onder de verantwoordelijkheid van de Dopingautoriteit. Niet alleen Nederlandse sporters werden in Nederland gecontroleerd, maar, eventueel in opdracht van andere ADO's, ook niet-Nederlandse sporters die zich in Nederland bevonden.

Het nationaal programma – de principes

Evenals voorgaande jaren hebben VWS en NOC*NSF voor 2017 geldbedragen beschikbaar gesteld waaruit de kosten van de uitvoering van het nationaal controleprogramma ten behoeve van de Nederlandse sportbonden voldaan kunnen worden. Het totale beschikbare budget maakte in 2017 een nationaal programma van circa 2.250 dopingcontroles mogelijk. In lijn met het met NOC*NSF overeengekomen beleid waren hiervan ca. 600 controles gereserveerd voor onder meer de uitvoering van zogenaamde targetcontroles, noodzakelijk vervolgonderzoek en voor dopingcontroles na het behalen van records en officiële limieten. Op basis van het geformuleerde beleid heeft de Dopingautoriteit de overige ca. 1.650 urinecontroles verdeeld over de sportbonden. Aan deze verdeling ligt een mathematisch verdeelmodel ten grondslag - gebaseerd op internationale richtlijnen - waarin onder meer de sport specifieke fysiologische eigenschappen en de internationale en nationale dopingincidentie-statistiek zijn meegenomen.

Het nationaal programma – de uitvoering

In 2017 zijn in totaal 2.408 dopingcontroles als onderdeel van het nationaal controleprogramma uitgevoerd. In veruit de meeste gevallen (2.115 maal) betrof het een urinecontrole. In 2017 zijn daarnaast ook 293 bloedcontroles uitgevoerd, onder meer in het kader van het Atleet Biologisch Paspoort. Dit is een verdere stijging ten opzichte van 2016 (+20%).

De 2.408 dopingcontroles in het kader van het nationaal controleprogramma vonden plaats bij 31 Olympische sportbonden en 17 niet-Olympische sportbonden, in de verhouding 91:9. Bij een aantal niet-Olympische en niet dopinggevoelige sporten zijn geen dopingcontroles uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn de denksporten.

Top 5 aantal dopingcontroles Nationaal controleprogramma

- 1 Schaatsen
- 2 Wielrennen
- 3 Atletiek
- 4 Zwemmen
- 5 Roeien

Het percentage dopingcontroles (bloed en urine) buiten wedstrijdverband in het kader van het nationaal programma was 55%. Dit is in lijn met 2016 (57%).

Van het totaal van 2.408 dopingcontroles (bloed en urine) voor de sport in Nederland werden er 1.327 controles bij mannen uitgevoerd (55%) en 1.081 bij vrouwen (45%).

Dopingcontroles, uitgevoerd voor derden

De Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB), de Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie (KNWU) en de Atletiekunie hebben buiten het nationale programma een additioneel dopingcontroleprogramma gefinancierd ten behoeve van de Nederlandse competitie. Daarnaast heeft NOC*NSF additionele dopingcontroles uit laten voeren bij sporters die zich gekwalificeerd hadden voor de Olympische en Paralympische (winter) Spelen in PyeongChang, voor zover deze sporters nog niet in de RTP van de Dopingautoriteit waren opgenomen.

Verschillende Nederlandse bonden en sportorganisaties hebben additionele controles ingekocht bij de Dopingautoriteit ten behoeve van internationale evenementen in Nederland. Op basis van opdrachten van derden zijn in totaal 600 dopingcontroles uitgevoerd. Een daling van circa 17,5% ten opzichte van 2016, toen het in totaal 727 controles betrof. Deze daling is deels toe te schrijven aan het onderbrengen van dopingcontroles bij internationale schaatswedstrijden in Nederland bij (commerciële) buitenlandse service providers.

De extra dopingcontroles waartoe Nederlandse en buitenlandse bonden en organisatoren opdracht gaven, waren voor het merendeel controles binnen wedstrijdverband (89%). Bij de dopingcontroles uitgevoerd voor derden werden 374 mannen en 226 vrouwen gecontroleerd.

Dopingcontroles - totaal

De controles, uitgevoerd als onderdeel van het nationaal controleprogramma en de controles die in opdracht van derden werden uitgevoerd, vormen samen het totale dopingcontroleprogramma zoals uitgevoerd in 2017. In totaal zijn er 3.008 dopingcontroles uitgevoerd.

Tabel 3.1 Globaal overzicht uitgevoerde dopingcontroles in 2017

Dopingcontroles uitgevoerd door de Dopingautoriteit	Urine	Bloed	Totaal
Dopingcontroles uitgevoerd voor de Nederlandse sport (Nationaal Programma)	2.115	293	2.408
Dopingcontroles uitgevoerd voor buitenlandse sportorganisaties en overige	558	42	600
Totaal uitgevoerd door de Dopingautoriteit	2.673	335	3.008

Aantal dopingcontroles	2017	2016
Nationaal programma	2.408	2.061
In opdracht van derden	600	727
Totaal	3.008	2.788

Top 5 totaal aantal dopingcontroles

- 1 Wielrennen
- 2 Schaatsen
- 3 Atletiek
- 4 Zwemmen
- 5 Voetbal

Het totale aantal van 3.008 dopingcontroles voor de Nederlandse sport en sportorganisaties is een stijging van 7,9% ten opzichte van 2016, toen werden er 2.788 dopingcontroles uitgevoerd.

Tabel 3.2: Overzicht van het aantal uitgevoerde dopingcontroles in 2017

Sport	Nationaal Programma			Uitgevoerd voor derden			Totaal uitgevoerd		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Atletiek	240	40	280	41	1	42	281	41	322
Autosport	8	0	8	0	0	0	8	0	8
Badminton	14	0	14	6	0	6	20	0	20
Basketbal	28	0	28	0	0	0	28	0	28
Biljart	14	0	14	0	0	0	14	0	14
Bobsleeën	10	0	10	0	0	0	10	0	10

Sport	Nationaal Programma			Uitgevoerd voor derden			Totaal uitgevoerd		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Boksen	29	0	29	0	0	0	29	0	29
Bowling	8	0	8	0	0	0	8	0	8
Bridge	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cricket	12	0	12	0	0	0	12	0	12
Crossfit	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Curling	7	0	7	0	0	0	7	0	7
Dammen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dansen	10	0	10	0	0	0	10	0	10
Darts	6	0	6	0	0	0	6	0	6
Floorball en unihockey	14	0	14	0	0	0	14	0	14
Gehandicaptensport	4	0	4	0	0	0	4	0	4
Go	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Golf	15	0	15	0	0	0	15	0	15
Gymnastiek	75	0	75	1	0	1	76	0	76
Handbal	28	0	28	0	0	0	28	0	28
Handboogschieten	19	0	19	0	0	0	19	0	19
Hippische sport	10	0	10	0	0	0	10	0	10
Hockey	40	0	40	16	2	18	56	2	58
Honk- en softbal	55	0	55	0	0	0	55	0	55
IJshockey	19	0	19	0	0	0	19	0	19
In- en outdoor bowls	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jeu de Boules	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Judo	52	0	52	28	0	28	80	0	80
Karate-do	13	0	13	0	0	0	13	0	13
Klim- en bergsport	6	0	6	0	0	0	6	0	6
Korfbal	19	0	19	10	0	10	29	0	29
Krachtsport	73	0	73	1	0	1	74	0	74
Luchtsport	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Motorsport	21	0	21	0	0	0	21	0	21
Onderwatersport	6	0	6	0	0	0	6	0	6
Redden van drenkelingen	6	0	6	0	0	0	6	0	6
Roeien	131	0	131	2	0	2	133	0	133
Rollersports	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rugby	54	0	54	0	0	0	54	0	54

Sport	Nationaal Programma			Uitgevoerd voor derden			Totaal uitgevoerd		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Schaatsen	299	154	453	31	8	39	330	162	492
Schaken	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Scheren	8	0	8	0	0	0	8	0	8
Schieten	10	0	10	0	0	0	10	0	10
Skiën	26	0	26	14	0	14	40	0	40
Sportvissen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Squash	6	0	6	0	0	0	6	0	6
Taekwondo	2	0	2	0	0	0	2	0	2
Tafeltennis	11	0	11	0	0	0	11	0	11
Tennis	13	0	13	0	0	0	13	0	13
Touwtrekken	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Triatlon	47	16	63	12	25	37	59	41	100
Vechtsport	9	0	9	37	6	43	46	6	52
Voetbal	95	0	95	100	0	100	195	0	195
Volleybal	22	0	22	0	0	0	22	0	22
Waterskiën	6	0	6	0	0	0	6	0	6
Watersport	19	0	19	0	0	0	19	0	19
Wielrennen	308	77	385	223	0	223	531	77	608
Zwemmen	188	6	194	36	0	36	224	6	230
Totaal	2115	293	2408	558	42	600	2673	335	3008

Tabel 3.3: Aantal in- en out-of-competition dopingcontroles uitgevoerd in 2017

Sport	In competition			Out of competition		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Atletiek	124	0	124	157	41	198
Autosport	8	0	8	0	0	0
Badminton	18	0	18	2	0	2
Basketbal	24	0	24	4	0	4
Biljart	14	0	14	0	0	0
Bobsleeën	0	0	0	10	0	10
Boksen	12	0	12	17	0	17
Bowling	8	0	8	0	0	0

Sport	In competition			Out of competition		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Bridge	0	0	0	0	0	0
Cricket	12	0	12	0	0	0
Crossfit	0	0	0	0	0	0
Curling	0	0	0	7	0	7
Dammen	0	0	0	0	0	0
Dansen	10	0	10	0	0	0
Darts	6	0	6	0	0	0
Floorball en unihockey	8	0	8	6	0	6
Gehandicaptensport	0	0	0	4	0	4
Go	0	0	0	0	0	0
Golf	12	0	12	3	0	3
Gymnastiek	17	0	17	59	0	59
Handbal	28	0	28	0	0	0
Handboogschieten	12	0	12	7	0	7
Hippische sport	10	0	10	0	0	0
Hockey	56	2	58	0	0	0
Honk- en softbal	44	0	44	11	0	11
IJshockey	9	0	9	10	0	10
In- en outdoor bowls	0	0	0	0	0	0
Jeu de Boules	0	0	0	0	0	0
Judo	42	0	42	38	0	38
Karate-do	0	0	0	13	0	13
Klim- en bergsport	6	0	6	0	0	0
Korfbal	22	0	22	7	0	7
Krachtsport	66	0	66	8	0	8
Luchtsport	0	0	0	0	0	0
Motorsport	15	0	15	6	0	6
Onderwatersport	6	0	6	0	0	0
Redden van drenkelingen	6	0	6	0	0	0
Roeien	43	0	43	90	0	90
Rollersports	0	0	0	0	0	0
Rugby	40	0	40	14	0	14
Schaatsen	165	0	165	165	162	327
Schaken	0	0	0	0	0	0

Sport	In competition			Out of competition		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Schermen	8	0	8	0	0	0
Schieten	10	0	10	0	0	0
Skiën	14	0	14	26	0	26
Sportvissen	0	0	0	0	0	0
Squash	6	0	6	0	0	0
Taekwondo	0	0	0	2	0	2
Tafeltennis	6	0	6	5	0	5
Tennis	7	0	7	6	0	6
Touwtrekken	0	0	0	0	0	0
Triatlon	38	0	38	21	41	62
Vechtsport	32	0	32	14	6	20
Voetbal	152	0	152	43	0	43
Volleybal	14	0	14	8	0	8
Waterskiën	6	0	6	0	0	0
Watersport	8	0	8	11	0	11
Wielrennen	375	0	375	156	77	233
Zwemmen	109	0	109	115	6	121
Totaal	1628	2	1630	1045	333	1378

Whereabouts-fouten

Er zijn in 2017 in totaal 46 definitieve whereabouts-fouten geregistreerd. Whereabouts-fouten kunnen bestaan uit Missed tests (niet aanwezig zijn van de sporter op de opgegeven locatie binnen "het uur" / 60 minute time slot) en Filing failures (het niet voldoen aan het tijdig en correct opgeven van voldoende verblijfsgegevens).

Het aantal whereabouts-fouten is in 2017 gestegen ten opzichte van 2016 met 59% (toen betrof het 29 gevallen). In 2017 is aan drie sporters een tweede whereabouts-fout opgelegd in een periode van twaalf maanden. Er zijn geen sporters geweest waarbij een derde whereabouts-fout in een periode van 12 maanden is opgelegd.

De top van het totaal aantal *definitief* geregistreerde whereabouts-fouten werd gevormd door de Roeibond, Atletiekunie, Zwembond, Wielren Unie en de Schaatsbond, waarbij opgemerkt dient te worden dat bonden met een groot aantal sporters in de Registered Testing Pool ook een grotere kans hebben op sporters die niet aan de whereaboutsverplichtingen voldoen. In 2017 was de Roeibond de bond met de meeste whereabouts-fouten versus de Atletiekunie en de Zwembond in 2016.

Dopingcontroles die geen doorgang konden vinden

Naast de controles die geen doorgang konden vinden dankzij een Missed test, hebben in 2017 42 geplande dopingcontroles geen doorgang kunnen vinden om andere redenen, en wel doordat:

- 1) opgegeven sport(st)ers/selecties afwezig zijn op evenementen, wedstrijden en centrale trainingen.
- 2) de dopingcontroleofficial een (centrale) training of wedstrijd aandoet en deze training of wedstrijd bleek te zijn afgelast of verplaatst.
- 3) een dopingcontroleofficial (DCO) een opgegeven adres aandoet en de sport(st)er gedurende de uitgezette controleperiode afwezig was, dan wel dat deze niet (meer) op het adres woonachtig bleek (bij dopingcontroles zonder dat de betreffende sporter whereabouts informatie diende aan te leveren).

Het betrof zowel out-of-competition controles als in-competition controles. Als een dopingcontrole geen doorgang kan vinden, wordt zo spoedig mogelijk daarna opnieuw een passend moment gezocht om betreffende sporter alsnog te controleren dan wel een evenement van vergelijkbare orde in te plannen.

Sport(tak) specifieke analyses

Op basis van een risicoanalyse is in de geldende standaarden van de Wereld Anti-Doping Code (WADC) voor sporten en sportdisciplines een specifieke berekening gemaakt voor de minimaal benodigde percentages aanvullende laboratoriumanalyses. Het Technical Document Sport Specific Analysis (TDSSA) bevat als onderdeel van de International Standard for Testing and Investigations dwingende bepalingen die door Nationale Anti-Doping Organisaties, waaronder de Dopingautoriteit, uitgevoerd dienen te worden.

De analyses hebben onder meer betrekking op erythropoëtine-achtige stoffen en groeihormonen. Het minimaal uit te voeren aantal specifieke aanvullende analyses is uitgedrukt in een percentage van het aantal uitgevoerd dopingcontroles binnen een sportdiscipline (percentage aanvullende analyses bovenop het standaard analysepakket).

In 2017 zijn in 50% van de 2.408 controles ten behoeve van het nationale programma de verzamelde urine- en/of bloedmonsters ook op Erythropoiesis Stimulating Agents (ESA's) geanalyseerd. Dit is een stijging ten opzichte van het jaar 2016 (47%). De ESA-analyses gebeurden in verschillende relevante sporttakken waarbij de top (in absolute aantallen) gevormd werd door schaatsen, wielrennen, atletiek, zwemmen en voetbal.

In 41% van de 2.408 controles ten behoeve van het nationale programma zijn de verzamelde bloed- en urinemonsters ook op de aanwezigheid van Groeihormoon en/of Growth Hormone Releasing Factors (GHRF's) geanalyseerd. Dit is een stijging ten opzichte van het jaar 2016 (39%). Dit gebeurde in verschillende sporttakken waarbij (in absolute aantallen) de top gevormd werd door schaatsen, wielrennen, atletiek, zwemmen en voetbal.

Verder werden (eveneens als in 2016) verschillende monsters aanvullend op insuline en/of testosterongebruik geanalyseerd. Tevens is veelvuldig bloed afgenomen voor de controle op groeihormoon en ESA's en Hemoglobine Based Oxygen Carriers (HBOC's).

In 2017 is een deel van de urinemonsters voor langere tijd in bewaring genomen teneinde op enig moment een her-analyse uit te kunnen voeren.

Onaangekondigde dopingcontroles

Het totale percentage dopingcontroles buiten wedstrijdverband ('out-of-competition') kwam uit op 46% en is in verhouding tot 2016 gelijk gebleven. Nagenoeg alle dopingcontroles waren zonder vooraankondiging aan de atleet ('no advance notice testing'). Een uitzondering wordt slechts gevormd door dopingcontroles naar aanleiding van een behaald record of een behaalde limiet, in welke gevallen de sporter of diens bond zelf het initiatief tot de controle moest nemen.

Targetcontroles

De Dopingautoriteit heeft de bevoegdheid tot het uitvoeren van zogenaamde targetcontroles. Deze dopingcontroles worden in specifieke gevallen en op basis van vooraf vastgestelde criteria uitgevoerd. Targetcontroles hebben sportbreed plaatsgevonden, met de nadruk op enkele specifieke sporten en individuen waar incidenteel ook op het niveau onder de absolute top is gecontroleerd. Meer hierover is te lezen in het hoofdstuk Intelligence & Investigations.

Atleet Biologisch Paspoort

Binnen het Atleet Biologisch Paspoort (ABP) worden van geselecteerde atleten (afkomstig uit verschillende sporten) meerdere bloedmonsters afgenomen in de tijd, om zo een longitudinaal profiel op te kunnen stellen. In 2017 zijn het aantal bloedcontroles ten behoeve van het ABP verder verhoogd. Er zijn in totaal 171 bloedmonsters verzameld in het kader van het Atleet Biologisch Paspoort. Deze bloedcontroles werden uitgevoerd in de sporten: atletiek, schaatsen, triatlon, wielrennen en zwemmen. Het aantal uitgevoerde ABP controles is ten opzichte van 2016 gestegen; toen werden er 152 monsters afgenomen.

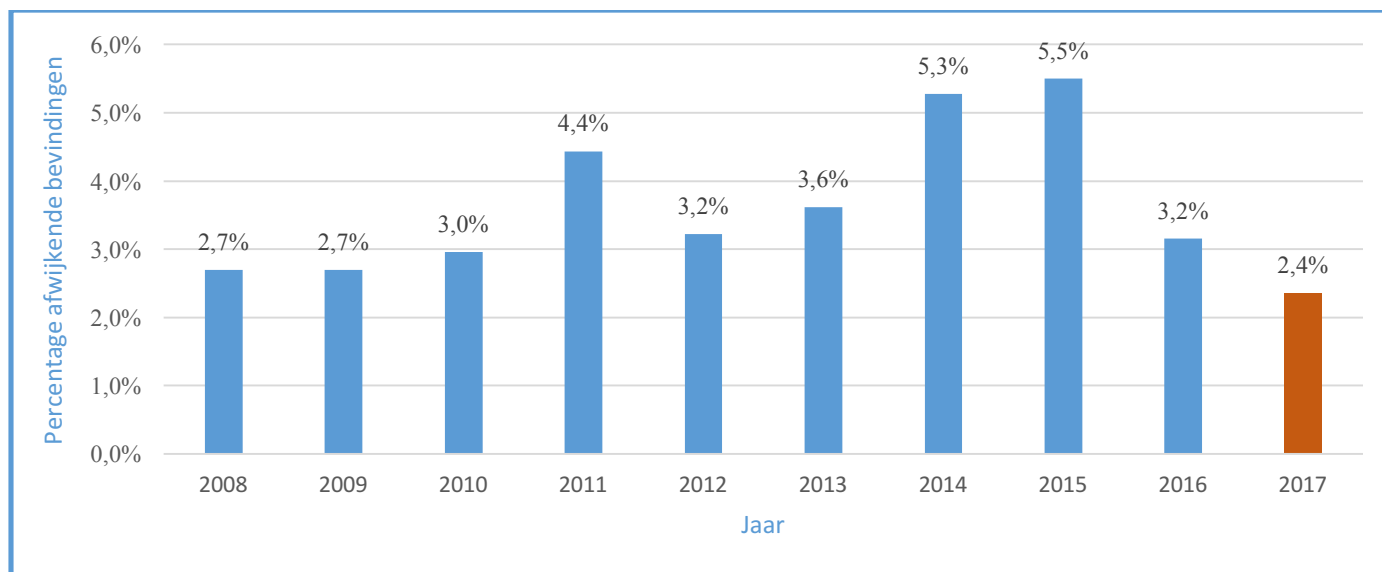
Mobiel dopingcontrolestation

De Dopingautoriteit heeft de beschikking over een mobiel dopingcontrolestation, waarbij eveneens de mogelijkheid van bloedafname is geïncorporeerd. Het kan ingezet worden op locaties waar moeilijk een vast dopingcontrolestation is in te richten of daar waar dopingcontrolestations niet aan de gestelde criteria voldeden. Het mobiel dopingcontrolestation is in 2017 onder meer ten behoeve van buitensporten als het wielrennen en de hippische sporten, en ten behoeve van de klim- en bergsport ingezet.

De bevindingen

In 2017 zijn 71 dossiers met afwijkende (analytische en niet-analytische) bevindingen bij de Dopingautoriteit geregistreerd. In 68 gevallen werden er afwijkende A-delen van urinemonsters geconstateerd en driemaal betrof het een niet analytische bevinding.

Het aantal afwijkende bevindingen (inclusief de niet-analytische bevindingen) is met 71 dossiers op de 3.008 uitgevoerde dopingcontroles 2,4%. In vergelijking met het aantal uitgevoerde urinecontroles is dit 2,7%. Het percentage is 0,8% lager dan het percentage over 2016 (3,2%). De oorzaak kan vooral verklaard worden in een afname van het aantal dossiers waarvoor specifiek vervolgonderzoek nodig was (zie hieronder).

Dossiers waarvoor specifiek vervolgonderzoek nodig was

Van de 68 geregistreerde dossiers met afwijkende A-delen van urinemonsters gaat het bij 40 dossiers om atypische bevindingen waarvoor specifiek vervolgonderzoek nodig is om vast te (kunnen) stellen of er sprake is van een mogelijke dopingovertreding. Dit is een daling van 34% ten opzichte van 2016 (61 dossiers). Deze daling is een gevolg van de ingebruikname van ADAMS door de Dopingautoriteit in 2017 en de daarbij mondiaal beschikbaar gekomen longitudinale informatie van sporters, alsmede een uitvloeisel van de invoering van het steroïden paspoort.

30 maal betrof het zaken waarin (uitsluitend) een testosteron/epi testosteron ratio groter dan 4 werd geconstateerd. Additioneel ging het in 10 gevallen om een afwijkende (steroïden) paspoort bevinding. De Dopingautoriteit heeft in 2017 waar nodig (op basis van het steroïden paspoort van de sporter) de isotopenratio massaspectrometrie analyse (IRMS) geïnitieerd

en/of aanvullende dopingcontroles uitgevoerd. Het vervolgonderzoek toonde aan dat het atypische resultaat niet door exogene factoren veroorzaakt werd. Deze resultaten werden door de Dopingautoriteit als niet belastend afgegeven.

Dossiers die gesloten werden i.v.m. verstrekte medische dispensatie

In vijf gevallen bleek dat voorafgaand aan de controle reeds een medische dispensatie was verleend voor het therapeutische gebruik van de aangetroffen dopinggeduide stof. Deze dossiers konden gesloten worden en zijn derhalve niet aanhangig gemaakt bij de tuchtcommissie van de desbetreffende sportbond.

In drie gevallen is, *voordat* het bindende resultaat door de Dopingautoriteit aan de bond gemeld werd, door de GDS-commissie alsnog een medische dispensatie verleend voor het gebruik van de geconstateerde stof. De betreffende sporters waren niet opgenomen in de Registered Testing Pool van de Dopingautoriteit. Deze dossiers konden derhalve alsnog gesloten worden en zijn eveneens niet aanhangig gemaakt bij de desbetreffende sportbond.

Tabel 3.4: Belastende analyseresultaten in 2017 onderbouwd door een medische dispensatie; stand van zaken bij het afsluiten van het jaarverslag (19 februari 2018)

Sport	Bevinding/stof	Aantal	Afhandeling
Atletiek	(Metaboliet van) methylfenidaat	1	Achteraf medische dispensatie verleend (niet TP), dossier gesloten
Atletiek	(Metaboliet van) methylfenidaat	1	Sporter in bezit van medische dispensatie, dossier gesloten
Judo	Methylfenidaat	1	Sporter in bezit van medische dispensatie, dossier gesloten
Rugby	Metabolieten van tibolon	1	Sporter in bezit van medische dispensatie, dossier gesloten
Rugby	(Metaboliet van) methylfenidaat	1	Achteraf medische dispensatie verleend (niet TP), dossier gesloten
Rugby	Modafinil	1	Achteraf medische dispensatie verleend (niet TP), dossier gesloten
Volleybal	Methylfenidaat	1	Sporter in bezit van medische dispensatie, dossier gesloten
Zwemmen	(Metaboliet van) methylfenidaat	1	Sporter in bezit van medische dispensatie, dossier gesloten
Totaal		8	

Indeling volgens WADA Prohibited list

Bij de stoffenindeling op groepsniveau conform de WADA Prohibited list 2017 werd over de voornoemde 68 afwijkende A-delen van urinemonsters in totaal 92 maal een (afbraakproduct van een) stof, een verhoogde T/E waarde, dan wel een atypisch steroïdprofiel aangetroffen.

Twee urinemonsters bevatte vijf dopinggeduide stoffen en/of afbraakproducten daarvan, één monster bevatte (afbraakproducten van) vier dopinggeduide stoffen, twee monsters bevatten (afbraakproducten van) drie dopinggeduide stoffen en 9 monsters bevatte (afbraakproducten van) twee dopinggeduide stoffen.

In 61 van de 92 gevallen waren er bevindingen in de categorie anabole middelen. 19 maal betrof het stimulantia en 4 maal werden er (afbraakproducten van) cannabinoïden aangetroffen. In de laatste twee genoemde categorieën betreft het een stijging ten opzichte van 2016.

Het percentage in de categorie anabole middelen daalde in vergelijking met 2016 circa 23%. Deze daling wordt veroorzaakt door een lager aantal urinemonsters met een T/E ratio groter dan 4 en/of met een atypisch steroïdprofiel (van 61 naar 40). Het aantal aangetroffen middelen in deze categorie is echter toegenomen ten opzichte van 2016 (van 18 naar 21).

Tabel 3.5: Aangetroffen stoffen en initieel afwijkende bevindingen in 2017

Aangetroffen stoffen	2016	2017
Anabole middelen	79	61
(T/E ratio >4)	(50)	(30)
(Atypisch steroïdprofiel)	(11)	(10)
(Aangetroffen middelen)	(18)	(21)
Peptide hormonen, groeifactoren en verwante stoffen	2	1
Beta-2 agonisten	0	1
Hormoon- en metabole modulatoren	7	1
Diuretica / maskerende middelen	5	2
Stimulantia	9	19
Cannabinoïden	1	4
Glucocorticosteroiden	6	2
Bètablokkers	1	0
Manipulatie	0	1

Totaal	110	92
---------------	------------	-----------

Vastgestelde overtredingen / aanhangig gemaakte zaken

De Dopingautoriteit heeft in 2017 in een vijftal zaken de betreffende sporters een sanctievoorstel gedaan alvorens de zaak aanhangig te maken bij de desbetreffende sportbond. Alle sporters hebben het sanctie voorstel geaccepteerd. In één van deze vijf gevallen betrof het een overtreding die door de internationale atletiek federatie was vastgesteld en waarvan het resultaat management was over gedragen aan de Dopingautoriteit.

In één geval is het dossier door de Dopingautoriteit gesloten daar bewijs is gevonden dat de bevinding tot stand gekomen ten gevolge van een medische aandoening. Deze was tot het moment van controle onbekend bij betrokkene.

In één geval heeft de Dopingautoriteit een lopende zaak teruggetrokken ten gevolge van omissies in het TUE traject bij een andere antidopingorganisatie.

In een ander geval zijn een tweetal bevindingen gevoegd in 1 zaak daar het dezelfde sporter betrof die zeer kort na elkaar gecontroleerd tweemaal is.

De Dopingautoriteit heeft in 2017 15 zaken (versus 14 in 2016) in 8 verschillende sporten aanhangig gemaakt omdat deze mogelijk in strijd waren met de reglementen van de betreffende bond. In één geval betrof het een resultaat van een (door de Dopingautoriteit) in Nederland uitgevoerde dopingcontrole bij een buitenlandse atleet onder (inter)nationale anti-dopingregelgeving. Het resultaatmanagement van deze controle is door de Dopingautoriteit aan de betreffende Nationale Anti-Doping Organisatie (NADO) ter afhandeling overgedragen.

Het betrof in totaal 15 verschillende personen (14 mannen en 1 vrouw). Het honk- en/of softbal, de krachtsport en de vechtsporten waren met drie zaken het meest vertegenwoordigd.

Het totaal aantal zaken waarbij de Dopingautoriteit betrokken was bij de afhandeling komt daarmee op 23.

Het aantal behandelde zaken verricht op Nederlands grondgebied, door de Dopingautoriteit en vallend onder het nationale programma bedraagt 0,8% (19 zaken onder nationale anti-dopingregelgeving op 2.408 dopingcontroles ten behoeve van het nationale programma). Dit percentage ligt onder het geformuleerde streven voor 2017 van maximaal 1% positieve gevallen bij Nederlandse sporters.

Tabel 3.6: Analyseresultaten en niet-analytische bevindingen in 2017 die door de Dopingautoriteit als mogelijke dopingovertreding geregistreerd zijn; stand van zaken bij het afsluiten van het jaarverslag (NADO = Nationale Anti-Doping Organisatie, ISR = Instituut Sportrechtspraak)

	Sport	Bevinding/stof	Aantal	Afhandeling
17/1	Atletiek	choriongonadotrofine (hCG)	1	medische oorzaak vastgesteld, Dopingautoriteit heeft dossier gesloten
17/2	Atletiek	(metabolieten van) stimulantium	1	sanctievoorstel Dopingautoriteit geaccepteerd: geen schuld of nalatigheid, geen sanctie

*

	Sport	Bevinding/stof	Aantal	Afhandeling
17/3	Boksen	metaboliet van tetrahydrocannabinol (THC)	1	sanctievoorstel Dopingautoriteit geaccepteerd: 4 maanden uitsluiting
17/4	Bowling	clomifeen	1	afhandeling door ISR (namens sportbond).
17/5	Cricket	metaboliet van tetrahydrocannabinol (THC)	1	afhandeling door sportbond
17/6	Darts	metaboliet van cocaïne	1	sanctievoorstel Dopingautoriteit geaccepteerd: 2 jaar uitsluiting
17/7	Gehandicaptensport	metabolieten van oxandrolon, 19-norandrosteron	1	zaak teruggetrokken door Dopingautoriteit t.g.v. omissie in TUE traject bij andere antidopingorganisatie
17/8	Honk- en/of softbal	metabolieten van dehydrochloromethyltestosteron	1	sanctievoorstel Dopingautoriteit geaccepteerd: 4 jaar uitsluiting
17/9	Honk- en/of softbal	metaboliet van tetrahydrocannabinol (THC)	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
17/10	Honk- en/of softbal	4-fluoro-amfetamine	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
17/11	Honk- en/of Softbal	metaboliet van dehydrochloromethyltestosteron	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
17/12	Krachtsport	metaboliet van tetrahydrocannabinol (THC), higenamine	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
17/13	Krachtsport	clenbuterol, metaboliet van drostanolon, metabolieten van methyltestosteron, IRMS positief	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
17/14	Krachtsport	manipulatie	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
17/15	Krachtsport	(poging tot) gebrekkige medewerking	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
17/16	Motorsport	amfetamine	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
17/17	Motorsport	(metabolieten van) bendroflumethiazide	1	afhandeling door buitenlandse NADO
17/18	Rugby	(metaboliet van) cocaine	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
17/19	Vechtsport	metaboliet van stanozolol, metabolieten van oxandrolon, IRMS positief	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
17/20	Vechtsport	prednison, prednisolon, metabolieten van oxandrolon, IRMS positief	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
17/21	Vechtsport	IRMS positief	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
17/22	Wielrennen	(poging tot) gebrekkige medewerking	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
17/23	Wielrennen	(poging tot) gebrekkige medewerking	1	sanctievoorstel Dopingautoriteit geaccepteerd: 4 jaar uitsluiting
	Totaal		23	

* Betreft een controle in Italië onder internationale anti-dopingregels waarbij het resultaatmanagement door de IF is overgedragen aan de Dopingautoriteit

** Betreft dezelfde sporter.

Hoofdstuk 4 Intelligence & Investigations

Inleiding

De Dopingautoriteit doet op basis van artikel 20 van het Nationaal Dopingreglement onderzoek naar mogelijke dopingzaken in binnen-en buitenland. *Intelligence & Investigations* is hiervoor één van de middelen.

Binnen de Dopingautoriteit is een Intelligence Officer werkzaam. De werkzaamheden van deze Intelligence Officer bestaan onder andere uit het verzamelen van informatie in het kader van onderzoeken naar dopingovertredingen, het opstellen van rapportages, het afnemen van interviews en verklaringen, het verzorgen en verwerken van vertrouwelijke gegevens in een geautomatiseerd systeem en het ontwikkelen van procedures en protocollen. Omdat de functie van Intelligence Officer in de laatste maanden van 2017 vacant was, kon in die periode overigens slechts in beperkte mate aan onderzoek gedaan worden. In de huidige Wereld Anti-Doping Code en de International Standard for Testing and Investigations (ISTI) wordt *Intelligence & Investigations* nadrukkelijk genoemd als middel om de dopingproblematiek aan te pakken. Om meer zicht te krijgen op de omvang van die problematiek en om goed onderbouwde keuzes te kunnen maken voor de aanpak en opsporing van dopingovertredingen wordt er in navolging van veel opsporingsdiensten binnen de Dopingautoriteit steeds meer informatie-gestuurd gewerkt.

Informatie-gestuurd werken

Door informatie-gestuurd te werken kan de Dopingautoriteit haar handhavings- en opsporingstaak zo goed mogelijk uitvoeren. Hiervoor dient zorgvuldig het informatieproces - dat uit de vier stappen bestaat: verzamelen, vastleggen, veredelen en analyseren - doorlopen te worden. Een groot deel van de relevante informatie wordt verzameld bij de dopingcontroles.

Informatie zoals waarnemingen en bevindingen van DCO's en andere medewerkers van de Dopingautoriteit worden vastgelegd in beveiligde systemen. Deze gegevens worden veredeld en geïnterpreteerd. Vervolgens wordt de informatie gecombineerd met andere bestaande informatie en (wetenschappelijke) gegevens. De inzichten die hierbij ontstaan worden door de afdeling

Handhaving & Opsporing gebruikt ten behoeve van:

- de planning van dopingcontroles binnen en buiten wedstrijdverband;
- lopende tuchtprocedures;
- meldingen;
- eigen waarnemingen en de aanvullingen op bestaande dossiers, niet zijnde tuchtprocedures.

Resultaten 2017

In het kader van diverse tuchtprocedures uit 2017 werd er informatie verzameld en veredeld. Die informatie werd ingebracht in het tweewekelijkse casemanagement overleg en waar nodig ingebracht in de tuchtprocedure. De focus van die informatievergaring in het kader van de planning van dopingcontroles heeft in 2017 onder meer gelegen op:

- het in kaart brengen van sporters die de reële ambitie hadden om zich te kwalificeren voor de Olympische Winterspelen (OS) in Pyeongchang, Zuid-Korea *en de hieraan gekoppelde pre-Olympische testplanning*. Het accent lag daarbij op sporters die actief zijn in sportdisciplines zoals schaatsen, bobsleeën, (para)skiën, curling etc.;
- wedstrijden en trainingsplanningen van sporters die zijn opgenomen in de Registered Testing Pool van de Dopingautoriteit, met als doel het smart en efficiënt testen (het juiste controlemoment in de voorbereiding voor een evenement of kwalificatie);
- het vooraf beoordelen van deelnemerslijsten van sportwedstrijden/evenementen en het gericht inzetten van targetcontroles (is er ten aanzien van een deelnemende sporter of groep van sporters bij de Dopingautoriteit informatie bekend over mogelijk dopinggebruik);
- het vastleggen van passief verkregen informatie aangaande whereabouts-plichtige sporters teneinde zicht te krijgen op onjuist en/of onvolledig aanlevert whereabouts.

De vergaarde informatie werd middels structureel overleg gedeeld met medewerkers betrokken bij de dopingcontroleplanning.

Ontvangen meldingen

Bezoekers van de website www.dopingautoriteit.nl kunnen via een zogenaamde quick link melding doen, of informatie verkrijgen over manier waarop en waarover er melding gedaan kan worden. Melders kunnen een webformulier invullen en desgewenst volledig anoniem melden. Er zijn verdere technische voorzieningen getroffen waardoor de anonimiteit maximaal gewaarborgd is.

In 2017 werd er bij de Dopingautoriteit 23 maal melding gedaan over mogelijke dopingovertredingen. Het aantal meldingen is ten opzichte van 2016 nagenoeg gelijk gebleven¹. De meldingen betroffen 7 verschillende sporten², en waren afkomstig van verschillende bronnen: (mede)sporter, sportbond, Vertrouwenspunt sport, Meldpunt doping en buitenlandse NADO. De meldingen kwamen mondeling, telefonisch en per e-mail bij ons binnen. In 14 gevallen betrof het vermoedens van dopinggebruik³, in 1 geval het vermoeden van het faciliteren van dopinggebruik⁴, in 4 gevallen het vermoeden van handel in doping⁵ en in 4 gevallen betrof het een melding betreffende gedrag dat geen dopingovertreding vormt⁶ (zoals het gebruik van drugs buiten wedstrijdverband zonder de intentie de sportprestatie te verbeteren of "mechanische doping").

Alle meldingen werden door de Intelligence Officer onderzocht en de resultaten van dergelijke onderzoeken werden besproken in het "zaken in onderzoek" overleg binnen de afdeling Handhaving & Opsporing. Op basis van dit overleg werd – voor zover relevant – per geval een teststrategie uitgestippeld, en werden accenten gelegd omtrent verdere informatie vergaring.

Verstreking informatie, samenwerking met opsporings,- en/of overheidsdiensten/collega-antidoping organisaties.

De door de Dopingautoriteit verstrekte I&I-informatie wordt voorzien van een internationaal gebruikte classificatie waarbij een oordeel wordt geveld over de betrouwbaarheid van de informatie en de betrouwbaarheid van de bron van de informatie. In 2017 is informatie verstrekt aan de *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd* (IGJ), NVWA-IOD, Politie, Gerechtelijke Politie België (Hormonen cel) en aan de collega-anti-dopingorganisaties NADO UK, NADO Vlaanderen, NADO Duitsland, IAAF, UCI / CADF en ISU. Het afgelopen jaar zijn er meerdere gesprekken gevoerd in het kader van toekomstige samenwerking of uitwisseling van informatie met verschillende partijen waaronder de NVWA-IOD, IGJ en de FIOD.

¹ 2016: aantal meldingen: 25

² 2016: aantal sporten: 13

³ 2016: aantal: 13

⁴ 2016: aantal: 2

⁵ 2016: aantal: 2

⁶ 2016: aantal: 5

Hoofdstuk 5 Tuchtrechtspraak

Inleiding

In Nederland is de tuchtrechtelijke afhandeling van vastgestelde dopingovertredingen een verantwoordelijkheid van de sportbonden. Een aantal sportbonden maakt hiervoor gebruik van 'eigen' tucht- en beroepscommissies, maar een groot (en groeiend) deel van de bonden maakt hiervoor gebruik van het Instituut Sportrechtspraak (ISR), dat inmiddels namens ca. 80% van de bonden rechtspreekt in dopingzaken.

De positie van de Dopingautoriteit in tuchtprocedures

De tucht- en beroepscommissies zijn in hun besluitvorming onafhankelijk van de Dopingautoriteit. Dit betekent niet dat de Dopingautoriteit niet nauw betrokken is bij de tuchtrechtspraak in dopingzaken. Immers, de Dopingautoriteit heeft de taak zorg te dragen voor een correcte tuchtrechtelijke afhandeling van dopingzaken in Nederland, in overeenstemming met de World Anti-Doping Code en de daarop gebaseerde Nederlandse dopingreglementen. In de Dopingreglementen van de sportbonden en het ISR zijn de verschillende taken van de Dopingautoriteit in tuchtprocedures omschreven en vastgelegd. Die taken zijn enerzijds gericht op het ondersteunen en adviseren van tuchtcolleges bij de toepassing en interpretatie van de dopingreglementering, en anderzijds op het (kunnen) corrigeren van uitspraken die in strijd zijn met die regelgeving.

De begeleidende rol komt vooral tot uiting in de inbreng van de Dopingautoriteit tijdens de tuchtrechtelijke behandeling: de Dopingautoriteit neemt kennis van het dossier, neemt schriftelijke Conclusies waarin alle relevante reglementaire aspecten worden behandeld en toegelicht, en de Dopingautoriteit is aanwezig tijdens hoorzittingen en voert daar het woord.

De corrigerende rol komt vooral tot uiting in het beroepsrecht dat de Dopingautoriteit in alle dopingzaken heeft, zowel bij nationale beroepscommissies als bij het Court of Arbitration for Sport (CAS) in Lausanne. Daarnaast heeft de Dopingautoriteit het recht om zelfstandig – zonder inschakeling van een bondsbestuur – aangifte te doen bij de tuchtcommissie van een bond. In 2015 heeft de Dopingautoriteit in geen enkele zaak beroep aangetekend bij het CAS. Wel deed het CAS uitspraak in een zaak waarin de Dopingautoriteit in 2014 beroep aantekende.

De Dopingautoriteit heeft in het verslagjaar in alle tuchtprocedures in eerste aanleg een schriftelijke Conclusie geschreven, met in enkele gevallen nog een aanvullende Conclusie als het verloop van de zaak daar aanleiding toe gaf. Bijna alle hoorzittingen in het kader van deze procedures heeft de Dopingautoriteit bijgewoond. Daar waar een sporter en/of een bond in beroep ging tegen een uitspraak, is steeds een aanvullende Conclusie geschreven.

Rapportage aan WADA en Internationale Sportfederaties

De Dopingautoriteit rapporteert over de tuchtrechtelijke afhandeling van dopingzaken aan WADA, dat ook het recht heeft beroep in te stellen tegen uitspraken in dopingzaken. De rapportage geschiedt door toezending van de schriftelijke uitspraak aan WADA, door het desgevraagd beantwoorden van aanvullende vragen, en door het produceren van aanvullende stukken en van vertalingen van relevante delen uit een dossier.

De Dopingautoriteit rapporteert desgevraagd eveneens aan Internationale Sportfederaties, maar dit alleen als de betreffende Nederlandse sportbond hiervan af ziet, dan wel hierin tekort schiet. Ook Internationale Federaties hebben het recht beroep in te

stellen in Nederlandse dopingzaken, maar in 2017 is geen enkele uitspraak gedaan in een zaak waarin door een IF beroep werd ingesteld tegen een uitspraak van een Nederlands tuchtcollege.

De rapportage over tuchtrechtelijke beslissingen

Met ingang van 2013 rapporteert de Dopingautoriteit in het eigen jaarverslag over de tuchtrechtelijke afhandeling van dopingzaken. Daarmee rapporteert de Dopingautoriteit – zoals hierboven uiteengezet – over procedures waarbij de Dopingautoriteit weliswaar zeer nauw betrokken is, maar waarvoor de primaire verantwoordelijk elders ligt (namelijk bij de sportbonden). Het besluit om hier toch toe over te gaan, is allereerst ingegeven door de opheffing van de Auditcommissie dopingzaken, een bestuurscommissie van NOC*NSF, die tot 2013 periodiek rapport uitgebracht over de tuchtrechtelijke afhandeling van alle Nederlandse dopingzaken.

De navolgende tabel bevat alle 10 beslissingen van Nederlandse tucht- en beroepscommissies, gedaan in dopingzaken in het jaar 2017 (waarbij de datum van de uitspraak bepalend is voor opname).

Tabel 5.1: Tuchtrechtelijke beslissingen in dopingzaken van Nederlandse tuchtcolleges

Nr.	Sport	Bevinding/stof	Jaar overtreding	Beslissing
	Basketbal	carboxy THC	2016	tuchtcommissie ISR: 2 jaar uitsluiting
17/4	Bowling	clomifeen	2017	na aangifte werd alsnog een medische dispensatie verstrekt; dossier gesloten door tuchtcommissie ISR
	Bowling	weigering	2016	tuchtcommissie ISR: 2 jaar uitsluiting
17/9	Honk- en/of softbal	metaboliet van tetrahydrocannabinol (THC)	2017	tuchtcommissie ISR: 2 jaar uitsluiting
17/10	Honk- en/of softbal	4-fluoro-amfetamine	2017	tuchtcommissie ISR: 2 jaar uitsluiting
17/11	Honk- en/of Softbal	metaboliet van dehydrochloromethyltestosteron	2017	tuchtcommissie ISR: 4 jaar uitsluiting; sporter heeft beroep aangetekend
	Korfbal	cocaïne, benzoylecgonine	2016	tuchtcommissie bond: 15 maanden uitsluiting
17/12	Krachtsport	metaboliet van tetrahydrocannabinol (THC), higenamine	2017	tuchtcommissie ISR: 2 jaar uitsluiting
	Krachtsport	stanozolol	2016	commissie van beroep ISR: 4 jaar uitsluiting
17/16	Motorsport	amfetamine	2017	tuchtcommissie ISR: 4 jaar uitsluiting; sporter heeft beroep aangetekend
17/18	Rugby	(metaboliet van) cocaine	2017	tuchtcommissie ISR: 2 jaar uitsluiting
	Schaatsen	erythropoïetine (EPO)	2016	tuchtcommissie bond: vrijspraak; bond en Dopingautoriteit hebben beroep aangetekend
17/19	Vechtsport	metaboliet van stanozolol, metabolieten van oxandrolon, IRMS positief	2017	tuchtcommissie ISR: 4 jaar uitsluiting

Nr.	Sport	Bevinding/stof	Jaar overtreding	Beslissing
17/22	Wielrennen	(poging tot) gebrekkige medewerking	2017	tuchtcommissie ISR: geen schuld of nalatigheid, geen sanctie

Hoofdstuk 6 Internationale zaken

WADA

Algemeen

Gedurende 2017 waren er vele en veelsoortige contacten met WADA. Vrijwel dagelijks werd overlegd over de afhandeling van Nederlandse dopingzaken, waarvan de correcte afhandeling door WADA gemonitord wordt. De samenwerking met WADA is nauw en structureel.

Dopinglijst

Zoals ieder jaar is er in de zomer een reactie verstuurd naar WADA op de concept-dopinglijst. De Dopingautoriteit coördineert de Nederlandse reactie namens NOC*NSF, de NOC*NSF atletencommissie en het Ministerie van VWS. Er is wederom op gewezen dat de dopinglijst zowel praktisch als wetenschappelijk gefundeerd moet zijn. De afgelopen jaren heeft WADA ook antwoorden en reacties gegeven op de opmerkingen die zij krijgen wat ons toestaat om nog specifiek te discussiëren over inhoudelijke onderwerpen. Dit is een mooi voorbeeld van grotere transparantie bij het vaststellen van het internationale anti-dopingbeleid. Er is wederom op gewezen dat de dopinglijst zowel praktisch als wetenschappelijk gefundeerd moet zijn. Ook is geparticipeerd in een vergadering van de wetenschappelijke adviesgroep in het kader van de Raad van Europa conventie over dit onderwerp.

WADA Education Committee

Bart Coumans zat (tot 12 juni 2017) in het WADA Education Committee. Deze commissie kwam bijeen op 21 en 22 april in Montreal.

WADA Athletes Committee

Chiel Warners, voorzitter van de Atletencommissie van NOC*NSF en lid van het bestuur van NOC*NSF werd – mede op voordracht van de Dopingautoriteit - voor drie jaar benoemd in de atletencommissie van WADA (2017-2019). Chiel Warners en de Dopingautoriteit hebben afspraken gemaakt over de uitwisseling van informatie en de ondersteuning door de Dopingautoriteit.

WADA Prohibited List Expert Group

Cees-Rein van den Hoogenband, chef-arts van NOC*NSF en TeamNL werd – mede op voordracht van de Dopingautoriteit - benoemd in de Expert Group die jaarlijks advies en aanbevelingen formuleert voor het bestuur van WADA over de mondiale Dopinglijst. De benoeming was voor een jaar (2017). Cees-Rein van den Hoogenband en de Dopingautoriteit hebben afspraken gemaakt over de uitwisseling van informatie en de ondersteuning door de Dopingautoriteit.

Social Science Research

De Radboud Universiteit voert in samenwerking met de Dopingautoriteit een tweejarig onderzoek uit naar de invloed van ethische training op de (anti)dopinghouding van sporttalenten. Dit onderzoek is officieel op 1 april 2016 van start gegaan. In 2016 is een pilot uitgevoerd onder sporttalenten, is een start gemaakt met de ontwikkeling van de interventies en is aan werving van deelnemers gedaan. Het daadwerkelijke onderzoek is gestart in 2017.

WADA – ADO Symposium

De Dopingautoriteit nam deel aan het jaarlijkse WADA – ADO Symposium te Lausanne. Tijdens dit Symposium werd een breed scala aan onderwerpen bestreken, terwijl in de marge van het Symposium een groot aantal andere bijeenkomsten en ontmoetingen plaatsvonden. De Dopingautoriteit had zitting in een Panel over de samenwerking tussen Internationale Federaties en Nationale Anti-Doping Organisaties. Het ADO Symposium heeft zich ontwikkeld tot het jaarlijkse moment waarop het grootste deel van de bestaande anti-dopingorganisaties elkaar ontmoet om ontwikkelingen in het vak te bespreken en te bevorderen.

Sociologisch onderzoek

Binnen het 'Sociological Research Program' van WADA is in samenwerking met een viertal andere NADO's en onder begeleiding van Universiteit van Potsdam een onderzoek afgerond naar mogelijke prestatie-indicatoren van NADO's. De onderzoekers hebben de resultaten aan WADA gepresenteerd en zijn bezig met wetenschappelijke publicaties op dit vlak.

Internationale samenwerking t.a.v. Intelligence & Investigations

In 2017 werd de in 2014 op initiatief van WADA geformeerde internationale Intelligence & Investigations werkgroep voortgezet. De groep bestaat voornamelijk uit Intelligence Officers en/of Intelligence analisten. Tijdens de (op initiatief van WADA) in voorgaande jaren georganiseerde bijeenkomsten informeren de leden van de werkgroep elkaar over nieuwe ontwikkelingen en initiatieven ten aanzien van het werkproces Intelligence & Investigations en werd actuele informatie uitgewisseld. Tevens werden diverse casus besproken en afspraken gemaakt ten aanzien van het verzamelen en uitwisselen van informatie aangaande (de internationale samenwerking bij) dopingonderzoeken. Omdat niet alle Anti-Doping Organisaties (ADO's) op dezelfde wijze zijn ingericht en/of dezelfde wettelijke bevoegdheden kennen werd er (onder andere) zeer nadrukkelijk aandacht besteed aan de wijze waarop de informatie gebruikt wordt en wat de juridische consequenties zijn van het delen en het gebruiken van informatie. Uit de internationale Intelligence & Investigations werkgroep is een kleinere groep ontstaan bestaande vooraanstaande partijen die het proces Intelligence & Investigations grotendeels hebben ingericht. Die groep bestaat uit Intelligence Officers van de Dopingautoriteit, NADA Duitsland, AEPSAD, ADN, USADA, UKAD, CADF en WADA. WADA heeft in 2016 een aanvang gemaakt met de implementatie van een Whistleblower Policy (WBP) en de implementatie van software om vergaarde intelligence vast te kunnen leggen om deze mondiaal te kunnen koppelen en ontsluiten. Het is de bedoeling dat de ervaringen met de WBP en de software met de internationale I&I leden worden gedeeld.

WADA NADO Working Group

De Dopingautoriteit is vertegenwoordigd in deze werkgroep, die adviezen geeft over ontwikkelingen binnen WADA die het belang en de positie van NADO's raken. De standpunten en adviezen van de Werkgroep worden gerapporteerd aan de

Foundation Board, en worden voor een belangrijk deel verwerkt in het beleid van WADA. De werkgroep kwam in 2017 tweemaal bij elkaar, eenmaal in Montreal en eenmaal in Lausanne.

Prevalence of Doping Working Group

Op verzoek van WADA wordt deelgenomen in de nieuw opgerichte 'Prevalence of Doping Working Group'. Het algemene doel is om nader in kaart te brengen welke kennis momenteel bestaat over de prevalentie van dopinggebruik, en hoe deze kennis in de toekomst op de beste wijze vergroot kan worden. De werkgroep is voorlopig geïnstalleerd tot eind 2018.

RAAD VAN EUROPA

CAHAMA en Monitoring Group

De Dopingautoriteit is in 2017 actief betrokkene geweest bij de doorontwikkeling van het internationale dopingbeleid. De doelstelling bij de internationale activiteiten van de Dopingautoriteit is tweeledig: enerzijds beoogt de Dopingautoriteit actuele kennis te vergaren, anderzijds beoogt de Dopingautoriteit het internationale antidopingbeleid te beïnvloeden.

Er zijn drie vergaderingen van de CAHAMA (Ad hoc European Committee for the World Anti-Doping Agency) bijgewoond. De missie van CAHAMA luidt als volgt:

1. Examine the issues concerning relations between the Council of Europe, its Member States and the World Anti-Doping Agency (WADA), and to decide on a common position, when possible, on these issues;
2. Draw up, if necessary, opinions for the Committee of Ministers of the Council of Europe on these issues, including the budgetary elements;
3. Periodically revise the mandate of members of the WADA Foundation Board appointed by the Council of Europe.

De werkzaamheden van CAHAMA richtten zich in 2017 vooral op de non-compliance van Rusland, de compliance toetsing door WADA van alle dopingorganisaties wereldwijd (waaronder dus ook de Dopingautoriteit), en de wensen van WADA qua budgettoename.

Hiernaast heeft de Dopingautoriteit de twee jaarlijkse vergaderingen van de Monitoring Group bijgewoond. Deze groep houdt zich bezig met (het monitoren van) de implementatie van de Anti-Doping Conventie van de Raad van Europa, en het ontwikkelen en verbeteren van anti-dopingsystemen en -structuren. In 2017 is specifiek gekeken naar de onafhankelijkheid van de tuchtrechtspraak.

Advisory Groups

De Dopingautoriteit heeft in het kader van de 'Expert Group on Education' van de Raad van Europa deelgenomen aan de vergadering op 5 april (Ljubljana).

De Dopingautoriteit heeft geparticipeerd in de 'Advisory Group on Legal Issues' van de Raad van Europa op 5 april 2017 in Vilnius, en de 'Advisory Group on Compliance' van de Raad van Europa in Parijs op 19 november 2017.

iNADO

Institute for National Anti-Doping Organisations – iNADO

Direct na de oprichting van iNADO in 2012 heeft de Dopingautoriteit zich als lid aangesloten bij deze koepelorganisatie. In 2017 ontwikkelde iNADO zich verder als het kennisinstituut en de belangenvertegenwoordiger van de National Anti-Doping Organisaties die zich erbij hebben aangesloten. De Dopingautoriteit droeg op vele manieren bij aan het werk van iNADO, en heeft sinds 2016 ook zitting in het bestuur van iNADO. De iNADO bijeenkomst in Lausanne, voorafgaande aan het WADA – ADO Symposium, werd bijgewoond.

IADA

International Anti-Doping Arrangement – IADA

De Dopingautoriteit nam deel aan de jaarlijkse vergadering van deze groep van landen, die in Zürich werd georganiseerd. Zuid-Afrika besloot begin 2016 om het Arrangement te verlaten, en sindsdien bestaat IADA uit tien landen. Het huidige Arrangement loopt van 2015 tot en met 2018.

UNESCO Conference of Parties

Een belangrijk internationaal instrument is het Internationaal verdrag tegen doping in de sport, dat tot stand is gekomen in het kader van de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (UNESCO). Dit verdrag heeft tot doel het bevorderen van het voorkomen en bestrijden van doping in de sport, met het oog op de uitbanning ervan. Elke twee jaar vindt komen alle landen die de UNESCO conventie hebben ondertekend (een kleine 200 lidstaten) bijeen om te praten over de implementatie van en de compliance met de conventie. Belangrijkste punt van de vergadering, die op 25-26 september 2017 plaatsvond in Parijs, was de non-compliance status van Rusland.

OVERIG

NADO Leaders Summits

Na het openbaar worden van het tweede rapport over de Russische dopingproblematiek (samengesteld door Richard McLaren, daartoe als Independent Person aangesteld door WADA) besloot een aantal ontwikkelde NADO's om bijeen te komen en de consequenties van dit rapport te bespreken. De eerste bijeenkomsten vonden plaats in 2016, in Kopenhagen en Bonn. In 2017 volgden bijeenkomsten in Dublin en in Denver. Al deze bijeenkomsten werden afgesloten met persverklaringen namens de aanwezige NADO's over de stappen die deze NADO's noodzakelijk achtten om de geconstateerde problematiek het hoofd te bieden. De gezamenlijke standpunten werden uitgebreid geciteerd in media over de hele wereld, en de invloed op het beleid van sportorganisaties is duidelijk aanwezig.

Erasmusproject FAIR

De Dopingautoriteit is partner geworden in een driejarig (2017-2019) project getiteld 'Forum for Anti-Doping in Recreational Sport' (FAIR). Initiatiefnemer van dit project is [EuropeActive](#). De focus van dit project is gericht op het verbeteren van preventieprogramma's in fitness/recreatieve sport én regulering van sportvoeding(supplementen) in Europese lidstaten.

Erasmusproject RESPECT

De Dopingautoriteit is partner geworden in een driejarig (2017-2019) project getiteld 'Research-Embedded Strategic Plan for Anti-Doping Education: Clean Sport Alliance Initiative for Tackling Doping' (RESPECT). Initiatiefnemer van dit project is Leeds Beckett University. Het doel van het project is om een brug te slaan tussen de academische wereld op het gebied van social science en de praktische dopingeducatiwereld. De nadruk ligt op het versterken van de stem van de schone sporters.

Hoofdstuk 7 Juridische zaken

Bijdragen in dopingzaken

De Dopingautoriteit is actief betrokken bij de tuchtrechtelijke behandeling van dopingzaken. De rol van de Dopingautoriteit bestaat met name uit het nemen van conclusies in dopingzaken, en het aanwezig zijn bij de mondelinge behandeling van een dopingzaak. Door een conclusie te nemen kan de Dopingautoriteit een toelichting geven op het dossier, alsmede ingaan op de relevante bepalingen uit het Nationaal Dopingreglement (NDR) en het door de sporter of andere persoon gevoerde verweer. De Dopingautoriteit heeft in alle dopingzaken die in 2017 door tuchtcolleges zijn behandeld, inclusief de beroepszaken, een schriftelijke conclusie ingediend, in een enkel geval nog gevolgd door een aanvullende conclusie. In alle gevallen was de Dopingautoriteit ook aanwezig bij de mondelinge behandeling.

Artikel tuchtrechtspraak in Nederland

In 2010 heeft de Dopingautoriteit in het *Tijdschrift voor sport en recht* een artikel gepubliceerd over de stand van de tuchtrechtspraak in dopingzaken in Nederland. Ongeveer de helft van de uitspraken voldeed toentertijd niet aan de maatstaven van de World Anti-Doping Code. In 2017 heeft de Dopingautoriteit op verzoek van het *Tijdschrift voor sport en recht* opnieuw gekeken naar de tuchtrechtspraak inzake dopingovertredingen. Aanleiding was mede de inwerkingtreding van de nieuwe World Anti-Doping Code in 2015. De conclusie luidt dat de tuchtrechtspraak in dopingzaken in Nederland aanmerkelijk is verbeterd, met als belangrijkste verklaring hiervoor de rol van de Dopingautoriteit gedurende de tuchtprocedure (standaard aanwezigheid bij hoorzittingen), de bijdrage van de Dopingautoriteit in het nemen van conclusies en de groei van het aantal bonden dat is aangesloten bij het Instituut Sportrechtspraak (ISR).

Wet uitvoering anti-dopingbeleid (Wuab)

Op 19 september 2016 is het wetsvoorstel Wuab, tezamen met de bijbehorende Memorie van toelichting, aan de Tweede Kamer gestuurd. In 2017 heeft de Dopingautoriteit verdere bijdragen geleverd aan de inhoud van deze Wuab, alsmede de Memorie van Toelichting.

Tevens is gekeken naar de impact van de omzetting van de stichting Dopingautoriteit naar het zbo Dopingautoriteit voor de organisatie. Voorts is bestudeerd welke gevolgen de toepassing van, onder meer, de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Wet openbaarheid van bestuur (Wob; in de toekomst de Wet open overheid (Woo)), en de algemene verordening gegevensbescherming van de EU (die op 25 mei 2018 in werking zal treden) zullen hebben voor het zbo.

Structurele activiteiten en werkzaamheden

Tot de structurele werkzaamheden behoorden in 2017 het verlenen van algemene juridische dienstverlening en ondersteuning binnen de organisatie. Het ging hierbij om het opstellen en beoordelen van contracten, brieven, (beleids)notities, en advisering ten behoeve van de verschillende afdelingen van de Dopingautoriteit, alsook de directie.

Tot de structurele activiteiten behoorden in 2017 verder het verlenen van toelichting en advisering aan sportbonden, en in enkele gevallen ook sporters, inzake de inhoud, werking en toepassing van het Dopingreglement.

Hoofdstuk 8 Wetenschappelijk onderzoek

De wetenschappelijk activiteiten van de Dopingautoriteit bestaan uit de volgende taken:

- een continue inventarisatie van de wetenschappelijke literatuur op dopinggerelateerde relevantie;
- het uitvoeren en initiëren van onderzoek als dat ten dienste staat van het (inter)nationale anti-dopingbeleid; en
- de verspreiding van wetenschappelijke dopingkennis zowel binnen als buiten de organisatie.

Inventarisatie wetenschappelijke literatuur

Om op de hoogte te blijven van de meest recente ontwikkelingen houdt de Dopingautoriteit nieuwe publicaties van dopinggerelateerde wetenschappelijke literatuur bij en slaat de relevante artikelen op in haar archief. Dit archief is in 2017 aangevuld met ongeveer 90 relevante artikelen. Alle artikelen zijn intern digitaal beschikbaar en de belangrijkste artikelen worden geplaatst op de website www.doping.nl. Hiernaast wordt continu een netwerk onderhouden met verschillende wetenschappers om op de hoogte te blijven van de meest recente ontwikkelingen op allerlei vakgebieden die van belang zijn voor het onderwerp 'doping' (Hematologie, Cardiologie, Endocrinologie, Fysiologie, Sociologie, Gezondheidsvoorlichting, Ethiek, Sportgeneeskunde, Genetische Therapie en Detectie/analyse). Er is in totaal achtmaal opgetreden als referent voor zogenoemde peer-reviewed wetenschappelijke tijdschriften.

De informatie uit de beschikbare literatuur wordt actief verspreid en dient als basis voor de interne advisering aan de afdelingen Handhaving & Opsporing en Preventie, aan de juridisch medewerker (in het kader van specifieke dopingzaken) en aan de directeur (onder andere voor zijn perscontacten). Deze informatie wordt tevens gebruikt om specifieke wetenschappelijke vragen te beantwoorden van externen, zoals artsen, juristen, journalisten, studenten en andere belangstellenden.

Activiteiten

In 2017 zijn de bevindingen en aanbevelingen uit het proefschrift 'Striking the right balance – effectiveness of anti-doping policies' (verdedigd in november 2016) verder internationaal verspreid. Dit is vooral gebeurd bij internationale congressen (zie de bijlage 'Overzicht wetenschappelijke publicaties en presentaties'). Het heeft ook geleid tot deelname aan een WADA werkgroep over de prevalentie van dopinggebruik (zie het hoofdstuk 'Internationale zaken').

Met zeven andere (wetenschappelijke) medewerkers, werkzaam bij de nationale anti-dopingorganisaties van Zwitserland, Noorwegen, Denemarken, Groot-Brittannië, Duitsland, de Verenigde Staten, en Nieuw-Zeeland, bestaat er een werkgroep om ervaringen uit te wisselen. Periodiek vindt er een (telefonische) vergadering plaats over lopende onderzoeken en specifieke wetenschappelijke dopingkwesties. In 2017 zijn er vier vergaderingen gehouden. Het voorzitterschap rouleert per vergadering.

Met het RIVM is samengewerkt aan een project over de gezondheidsrisico's van doping en supplementen. Zowel in de opzet van het onderzoek als tijdens de uitvoering (middels deelname aan de begeleidingscommissie) is ervaring en kennis uitgewisseld.

Het RIVM-rapport zal in 2018 uitkomen. Deze contacten hebben ook gezorgd voor nadere discussies over de dopinggerelateerde vragen in de 'Leefstijlmonitor' die periodiek in Nederland wordt uitgevoerd.

Op verzoek van het ministerie van VWS is deelgenomen aan een tweetal bijeenkomsten van het Forum Biotechnologie. Naar verwachting zullen de ontwikkelingen op het gebied van genetische technologie op termijn ook impact hebben op de sport. De Dopingautoriteit volgt deze ontwikkelingen dan ook nauwgezet.

Het Kenniscentrum Sport is opgezet om alle kennis over sport en bewegen samen te brengen. In 2017 is één bijeenkomst geweest over doping waaraan de Dopingautoriteit heeft geparticipeerd, uiteraard zonder de basiswerkzaamheden van de Dopingautoriteit zelf te repliceren.

Endocrinoloog Pim de Ronde heeft in het Spaarne Gasthuis in Haarlem (het vroegere Kennemer Gasthuis) een polikliniek opgezet die gericht is op mensen die gezondheidsproblemen ervaren als gevolg van het gebruik van anabole steroïden. De polikliniek is één dagdeel per week geopend. De Dopingautoriteit fungeert als adviseur. In 2017 is de anabolenpoli verder gegaan met een longitudinaal onderzoek waarbij 100 gebruikers van (onder andere) anabole steroïden zullen worden gevolgd tijdens en na hun anabolenkuur. Het onderzoek, bekend onder de naam HAARLEM-studie (health risks of anabolic androgen steroid use by male amateur athletes), wordt voornamelijk gefinancierd vanuit particuliere bronnen afkomstig uit het Spaarne Gasthuis. Het afronden van de studie duurt langer dan gepland. De dataverzameling zal naar verwachting in 2018 afgerond worden.

De Dopingautoriteit fungeert verder als adviseur bij een wetenschappelijk project waarbij marathonlopers begeleid gaan worden in de jacht op een wereldrecord onder de twee uur (zie www.sub2hrs.com), bij het Britse voedingssupplemententeststelsel Informed Sport van het bedrijf LGC en bij de Amerikaanse wielrenbond USA Cycling.

Het Leidse bedrijf CHDR heeft een onderzoek uitgevoerd naar de prestatieverhogende en gezondheidsgelateerde effecten van EPO-gebruik en ook hierbij is de Dopingautoriteit als adviseur opgetreden. Bij de bekendmaking van de resultaten was er vooral media-aandacht voor de afwezigheid van een significant prestatieverhogend effect in een gesimuleerde wielrenetappe. De laboratoriumtesten bij dezelfde proefpersonen vertoonden wel een significante prestatieverhoging.

Een laatste officiële adviseursrol richtte zich op rioolwateronderzoek naar dopingmiddelen dat door het Utrechtse bedrijf KWR Watercycle Research Institute wordt uitgevoerd. De uitkomsten hiervan bevestigden het gebruik van dopingmiddelen rondom sportevenementen, en opvallenderwijs ook het gebruik van het risicovolle middel dinitrofenol rondom fitness-evenementen.

Tenslotte heeft de Dopingautoriteit meerdere wetenschappelijke congressen bezocht: 'Tackling Doping in Sport' (maart, in Londen), 'Een holistische kijk op dopinggebruik' (maart, in Brussel), 'Doping in Public Health' (juni, Oslo), het 16^e USADA Wetenschappelijk Symposium (oktober, in Orlando), 'Play the Game' (november, in Eindhoven) en het 14^e Sportmedisch Wetenschappelijk Jaarcongres van de Vereniging voor Sportgeneeskunde (november, Ermelo).

Hoofdstuk 9 Kennismanagement

Het ADKC

Het Anti-Doping Knowledge Center (ADKC), vrijelijk toegankelijk via de website www.doping.nl, heeft zich de afgelopen jaren bewezen als de grootste verzameling van dopinggerelateerde documenten ter wereld. Mede dankzij de ondersteuning door onze internationale koepelorganisatie iNADO is het mogelijk gebleken om het ADKC ook in 2017 verder te ontwikkelen. De database is uitgebreid met meer dan 700 'records' en bovendien vinden er continue controle- en verbeteracties plaats bij reeds aanwezige documenten, aan de hand van nieuwe relevante zoektermen. Het totaal aantal documenten benaderde op 31 december 2017 de 5000.

De hoofdmoot van de database bestaat uit juridische documenten, en dan met name de gemotiveerde beslissingen van bevoegde tuchtcommissies bij het uitspreken van dopingsancties. Dit betreft vooral uitspraken van het sporttribunaal CAS, maar in toenemende mate ook de juridische beslissingen van de tuchtcommissies van internationale sportfederaties en nationale tuchtorganen. Inmiddels worden van enkele tientallen sporten en landen de uitspraken verwerkt, al dan niet anoniem. Tevens wordt er continu contact gezocht met landen en sporten die nog niet hun uitspraken delen. Het hoofddoel van deze inspanningen is om de beschikbare jurisprudentie op dopinggebied te ontsluiten en zo toekomstige uitspraken te versterken.

Hiernaast bevat de website wetenschappelijke artikelen over alle denkbare dopingonderwerpen, voorlichtingsmaterialen en allerhande dopingdocumenten. Op deze wijze heeft het ADKC ook een historische taak, want documenten waarvan de looptijd is verstreken zijn over het algemeen slechts moeizaam op het internet te vinden.

De bezoekers van de website komen van over de hele wereld. In 2017 was er een verhoogde mate van interesse vanuit Rusland, Amerika en Canada. De doelgroep van het ADKC bestaat uit medewerkers van NADO's en IF's, van overige internationale organisaties die op het dopinggebied actief zijn (IOC, WADA, UNESCO, Raad van Europa, Europese Unie), journalisten, juristen, wetenschappers, bestuurders en onderzoekers en tenslotte ook sporters en groepen rondom sporters (coaches, artsen, fysiotherapeuten). Over het hele jaar hebben 2806 verschillende personen het ADKC geraadpleegd, met in totaal 4900 sessies. De gemiddelde sessieduur was bijna elf minuten.

Hoofdstuk 10 Mens & organisatie

Bestuur

De Dopingautoriteit kent een driehoofdig bestuur, bestaande uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. De secretaris is benoemd op voordracht van NOC*NSF, terwijl de penningmeester is benoemd op voordracht van het Ministerie van VWS. Voor een overzicht van de samenstelling van het bestuur aan het einde van het verslagjaar wordt verwezen naar bijlage 2.

Het bestuur hanteert een bestuursmodel waarbij de verantwoordelijkheid voor de dagelijkse gang van zaken en ook voor de beleidsvoorbereiding en -uitvoering aan de directeur zijn gedelegeerd. Het bestuur bestuurt met andere woorden 'op hoofdlijnen'.

Raad van Advies

De Dopingautoriteit kent een statutair verankerde Raad van Advies. Ultimo 2017 bestaat de Raad uit zeven personen (waarmee de Raad compleet is), die allen een specifieke belangengroep of een specifiek kennisgebied vertegenwoordigen. De AtletenCommissie heeft er bovendien voor gekozen een vaste vervang(st)er aan te wijzen die in voorkomende gevallen het vaste Raad van Advies-lid namens de AtletenCommissie vervangt. De Raad heeft als taak het gevraagd en ongevraagd adviseren van het bestuur. De Raad komt enkele malen per jaar bijeen. Voor een overzicht van de samenstelling van de Raad van Advies wordt verwezen naar bijlage 2.

Bureaupersoneel

In 2017 ontvielen ons kort na elkaar twee collega's, in beide gevallen volstrekt onverwacht. Op 12 juni overleed Bart Coumans, hoofd van de afdeling Preventie. Op 5 december overleed Cor Mouw, Dopingcontrole Official. Wij missen hen.

De Dopingautoriteit kent in het verslagjaar drie afdelingen (Preventie, Opsporing & Handhaving, en Ondersteuning), en een Bedrijfsjurist. De drie afdelingshoofden en de Bedrijfsjurist vormen samen met de Directeur het Management Team. De formatie is tijdelijk uitgebreid met één persoon (een documentalist) ter uitvoering van apart gefinancierde projecten. Daarnaast is de afdeling Handhaving & Opsporing uitgebreid met een medewerkster, in verband met de uitbreiding van de nationale dopingcontroleprogramma.

Ultimo 2017 omvatte de bureauformatie 17 personen, met een taakomvang van 15,3 FTE. Daarnaast wordt een functie vervuld door een uitzendkracht, en is er een vacature. Voor een overzicht wordt verwezen naar bijlage 3.

Doping Controle Officials (DCO's)

Naast het kantoorpersoneel waren eind 2017 14 parttime Doping Controle Officials (acht mannen en zes vrouwen, zie bijlage 4) actief, aangesteld op basis van zogenaamde minimumuren-contracten.

Kwaliteit

Binnen het antidopingbeleid wordt veel waarde gehecht aan het leveren van kwaliteit. Veel dopingorganisaties werken dan ook met kwaliteitssystemen. Dit is met name relevant voor de uitvoering van dopingcontroles: het NDR stelt een ISO-certificaat verplicht om controles te kunnen uitvoeren. Maar ook de andere taken, waaronder het verstrekken van medische dispensaties en het verzorgen van preventie-activiteiten dienen naar onze mening aan ISO-normen te voldoen. De Dopingautoriteit en haar rechtsvoorgangers zijn reeds sinds 1998 ISO-gecertificeerd. In september 2013 verwierf onze organisatie een nieuwe ISO 9001:2008 Certificaat, dat drie jaar geldig is. In september 2016 is dit certificaat verlopen, en in verband met de toekomstige oprichting van het zbo Dopingautoriteit (voorzien op 1 januari 2018) is ervoor gekozen geen nieuw certificaat aan te vragen. Na oprichting van het zbo zal de ISO-certificering weer ter hand worden genomen.

In mei 2011 werd een Klachtenprocedure vastgesteld en op de website gepubliceerd. Er is in 2017 geen enkele klacht afgehandeld volgens deze procedure.

Geneesmiddelen Dispensatie Sporter-commissie (GDS-commissie) en GDS-beroepscommissie

Eén van de bepalingen uit het dopingreglement betreft de procedure rondom het gebruik van dopinggeduide geneesmiddelen. De Dopingautoriteit heeft ten behoeve van de Nederlandse sportbonden een commissie geïnstalleerd, de Geneesmiddelen Dispensatie Sporter-commissie (GDS-commissie), die bestaat uit onafhankelijke artsen.

Sporters die het niet eens zijn met een besluit van de GDS-commissie kunnen in beroep gaan bij de GDS-beroepscommissie, die in 2016 werd geïnstalleerd. De GDS-beroepscommissie bestaat uit drie personen. In 2017 werd eenmaal een beroep gedaan op deze commissie.

Commissie Naleving Dopingsancties (CND) en Beroepscommissie Naleving Dopingsancties (BND)

De Dopingautoriteit moet conform de Wereld Anti-Doping Code toezicht houden op de tenuitvoerlegging van opgelegde dopingsancties. Als een sanctie niet (correct) wordt nageleefd, vangt dezelfde sanctie opnieuw aan, na afloop van de oorspronkelijk opgelegde sanctie. De Commissie Naleving Dopingsancties is belast met het vaststellen of een sanctie daadwerkelijk niet (correct) is nageleefd, en of er sprake is van een of meer redenen om de vervolgsanctie te matigen. In 2017 is hier een Beroepscommissie Naleving Dopingsancties aan toegevoegd. Bij de BND kan in beroep worden gegaan tegen uitspraken van de CND. De CND en de BND hebben in 2017 geen enkele zaak behandeld.

Bijlage 1 - Financieel overzicht

Balans per 31 december 2016

Activa	2017	2016
<i>Vaste activa</i>		
Materiële vaste activa	€ 59.937	€ 84.291
<i>Vlottende activa</i>		
Vorderingen	€ 155.846	€ 204.501
Liquide middelen	€ 309.970	€ 618.357
	€ 465.816	€ 822.858
Totaal activa	€ 525.753	€ 907.149
 Passiva		
<i>Stichtingsvermogen</i>		
Overige reserves	€ 112.710	€ 177.472
Egalisatiereserve ministerie VWS	€ 0	€ 6.486
Bestemmingsfonds dopingcontroles	€ 31.426	€ 95.604
Bestemmingsreserve	€ 0	€ 31.621
	€ 144.136	€ 311.183
<i>Langlopende schulden</i>		
<i>Kortlopende schulden</i>		
Schulden aan leveranciers	€ 158.771	€ 290.461
Belastingen en premies sociale verzekeringen	€ 51.361	€ 70.766
Overige schulden en overlopende passiva	€ 171.485	€ 234.739
	€ 381.617	€ 595.966
Totaal passiva	€ 525.753	€ 907.149

Staat van baten en lasten over 2016

	2017	2016
Baten	€ 3.269.694	€ 2.865.387
Directe kosten dopingcontroles	€ 1.631.601	€ 1.446.274
Kosten alg. functioneren (incl. indirecte kosten dopingcontroles)	€ 1.732.995	€ 1.676.831
Projectkosten	€ 70.463	€ 18.823
	€ 3.435.059-	€ 3.141.928-
Lonen en salarissen	€ 907.200	€ 921.751
Sociale lasten	€ 126.135	€ 124.160
Pensioenlasten	€ 79.646	€ 83.907
Afschrijvingen materiële vaste activa	€ 33.127	€ 36.017
Overige personeelskosten	€ 39.095	€ 42.933
Huisvestingskosten	€ 85.193	€ 84.650
Kantoorkosten	€ 129.491	€ 129.398
Autokosten	€ 15.860	€ 15.047
Verkoopkosten	€ 265	€ 1.085
Algemene kosten	€ 73.918	€ 50.470
Doorbelaste personeels- en overheadkosten aan activiteiten/projecten	€ 1.489.930-	€ 1.489.418-
Som der bedrijfslasten	€ -	€ -
Saldo van baten en lasten	€ 165.365-	€ 276.541-
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	€ 384	€ 2.363
Rentelasten en soortgelijke kosten	€ 2.066	€ 999
Financiële baten en lasten	€ 1.682-	€ 1.364
Resultaat	€ 167.047-	€ 275.177-

Bijlage 2 - Samenstelling Bestuur, Raad van Advies, en Commissies (per 31-12-2017)

Bestuur

Harro Knijff, voorzitter

Marc Benninga, secretaris (op voordracht van NOC*NSF)

Paul Depla, penningmeester (op voordracht van het Ministerie van VWS)

Raad van Advies

Charles van Commenée (namens de Nederlandse coaches)

Arnold Brons (Vereniging voor Sportgeneeskunde, VSG)

Hinkelien Schreuder (AtletenCommissie NOC*NSF)

Francien Huurman (namens de Nederlandse sporters)

Annemieke Horikx (KNMP)

Saskia Sterk (Rikilt)

Manuela de Jong (CBS)

Geneesmiddelen Dispensatie Sporter-commissie (GDS-commissie)

Marjon van Eijdsden-Besseling

Edwin Goedhart

Leo Heere (voorzitter)

Ed Hendriks (voorzitter)

Jan Hoogsteen

Ivo van Outheusden (vanaf half maart)

Hans Keizer (gestopt per 1-1-2017)

Harry Koene

Hans Jurgen Mager

Huib Plemper

Hans Vorsteveld

Leden GDS-beroepscommissie

Babette Pluim

Marieke Becker

Françoise Broekhof

Commissie Naleving Dopingsancties (CND)

Dolf Segaar (voorzitter)

Diederik van Ommeren

Dennis Koolaard

Beroepscommissie Naleving Dopingsancties (BND)

Jan Loorbach (voorzitter)

Jan Gerritse

Ella Adriaanse

Bijlage 3 - Samenstelling bureaupersoneel (per 31-12-2017)

Directie / staf

Herman Ram	directeur
Steven Teitler	bedrijfsjurist

Afdeling handhaving & opsporing

Koen Terlouw	afdelingshoofd
Jeroen Brakels	accountmanager / plv. afdelingshoofd
Vacant	intelligence officer
Fienie Verhagen	senior medewerker dopingcontroles
Angela Mols	medewerker whereabouts / medewerker dopingcontroles
Yvonne Kwakernaak	medewerker dopingcontroles
Anuschka Rambhadjan	medewerker dopingcontroles
Uitzendkracht	medewerker dopingcontroles

Afdeling preventie

Erik Duiven	afdelingshoofd
Laila Spruijt	senior voorlichter topsport
Wendy Schootemeijer	voorlichter topsport
Hans Wassink	voorlichter breedtesport

Afdeling ondersteuning

Olivier de Hon	afdelingshoofd / wetenschappelijk beleidsmedewerker
Frans Stoele	beleidsmedewerker informatie/documentatie & GDS secretariaat
Astrid van der Goot	secretaresse
Gerdi van Driel	administrateur
Rien Tuk	documentalist

Bijlage 4 - Overzicht dopingcontroleofficials (actief per 31-12-2017)

Jeannet Beijen
Dick Beverdam
Johan Bouman
Sally Fisher
Just van der Kroef
Karin Lindhout
Marlies Mielekamp
Gonny Monsieurs
Victor Niemeijer
Jan Nijmeijer
Ronald Poulissen
Geeta Ramdajal
Frits Rietveld
Hans Scholtz
Cees Smid
Jaap Stomphorst
Fienie Verhagen
Ton Verhagen
Alex Vermeulen
Sytske Visser
Gerrit Vooren

Bijlage 5 - Overzicht wetenschappelijke publicaties en presentaties

Mondelinge presentaties

- Ram H. Klankbordgroep doping NOC*NSF, 'Internationale ontwikkelingen', 31 januari, Rotterdam.
- De Hon O. Open avond DeLorentz & Partners, 'Sport is te mooi voor doping', 9 februari, Hilversum.
- De Hon O. Gastcollege USBO, Universiteit Utrecht, Master Sportbeleid & Sportmanagement, 'Effectiviteit van het anti-dopingbeleid', 13 februari, Utrecht.
- Duiven E. Keuzevak Chemie & Criminaliteit. Hogeschool Rotterdam, 'Doping', 14 februari, Rotterdam.
- De Hon O. NIOS-opleiding anti-dopingbeleid, 'Epidemiologie van dopinggebruik', 10 maart, Bilthoven.
- Ram H. NIOS-opleiding anti-dopingbeleid, 'Antidopingbeleid voor (sport)artsen', 10 maart, Bilthoven.
- De Hon O. Symposium 'Holistische kijk op dopinggebruik', 'Effectiviteit van het anti-dopingbeleid', 27 maart, Brussel.
- De Hon O. Forum Biotechnologie & Genetica, 'Gendoping en de praktijk', 26 maart, Den Haag.
- Wassink, H. Gemeente Werkendam. 'Dopingpreventie in fitness', 4 april, Werkendam.
- Coumans B. Advisory Group on Education Raad van Europa, 'Supplement Checker App'. 10 april, Ljubljana.
- Coumans B. Advisory Group on Education Raad van Europa, 'Together for a clean stroke. A campaign to prevent unintentional doping use.', 10 april, Ljubljana.
- Duiven E. Vereniging Nederlandse Fabrikanten Kinder- en Dieetvoeding, 'Een klein beetje extra. Het verschil tussen winnaars & valsspelers', 20 april, Maarssen.
- Ram H. WADC Commentary Project, 'Minors and the WAD Code', 28 april, Macolin.
- Duiven E. Radboud Annals of Medical Students, 'De verborgen risico's van voedingssupplementen'. 8 mei, Nijmegen.
- Wassink, H. UMC Leiden. 'Dopingrisico's van supplementen', 23 mei, Leidschendam.
- Wassink, H. International Conference on Doping and Public Health, 'True Strength: a prevention program for fitness athletes in the Netherlands', 8 juni, Oslo.
- De Hon O. International Conference on Doping and Public Health, 'Prohibited substances in sport supplements', 8 juni, Oslo.
- Wassink, H. Gemeente Helmond. 'Dopingpreventie in fitness', 26 september, Helmond.
- Ram H. MESGO, 'Unity in Diversity: Challenges in governing a worldwide anti-doping fight', 28 september, Mainz.
- De Hon O. Faculteit der Gedrags- en Bewegingswetenschappen, Vrije Universiteit, Inleiding Inspanningsfysiologie, 'Sport is te mooi voor doping', 13 oktober, Amsterdam.
- Ram H. WADA NADO Workgroup, 'The Supplement Checker App: a critical tool for more responsible supplement use in sport', 17 oktober, Lausanne.
- De Hon O. iNADO Athletes + Leaders Symposium, 'Prevalence of doping use in elite sports', 30 oktober, Ganterschwil.
- De Hon O. iNADO Webinar, 'Effectiveness of Anti-Doping Policies', 9 november, Capelle aan den IJssel.
- Ram H. International Conference on Integrity and Sport, 'Doping, Drugs and Diet: 50 shades of green', 23 november, Cardiff.
- De Hon O. Play The Game Conference, 'Effectiveness of Anti-Doping Policies', 27 november, Eindhoven.
- Duiven E. Keuzevak Chemie & Criminaliteit. Hogeschool Rotterdam, 'Doping'. 28 november, Rotterdam.

- De Hon O. Play The Game Conference, 'Prevalence of doping use in elite sports', 29 november, Eindhoven.
- Ram H. iNADO Open House, 'Anti-Doping Authority the Netherlands', 30 november, Capelle aan den IJssel.
- De Hon O. WADA Prevalence Working Group, 'Prevalence of doping use in elite sports', 20 december, Montreal.
- Ram H. VU Bijscholing tuchtrechters, 'Acceptance of sanction', 20 december, Amsterdam.

Wetenschappelijke artikelen

Causanilles A, V Nordmann, D Vughs, E Emke, O de Hon, F Hernandez & P de Voogt. Wastewater-based tracing of doping use by the general population and amateur athletes. *Analytical and Bioanalytical Chemistry*. Accepted for Publication.

Pitsiladis Y, I Ferriani, M Geistlinger, O de Hon, A Bosch & F Pigozzi. A Holistic Anti-doping Approach for a Fairer Future for Sport. *Current Sports Medicine Reports* 16(4): 222-4, 2017.

De Hon O. The Redundancy of the Concept of 'Spirit of Sport' in Discussions on the Prohibited List of Doping Substances. *International Journal of Sport Policy and Politics* 9(4): 667-76, 2017.

De Hon O & M van Bottenburg. True dopers or negligent athletes - An analysis of Anti-Doping Rule Violations reported to the World Anti-Doping Agency 2010-2012. *Substance Use and Misuse* 52(14): 1932-6, 2017.

Heuberger JAAC, JI Rotmans, P Gal, FE Stuurman, J van 't Westende, TE Pos, JMA Daniels, M Moerland, PLJ van Veldhoven, ML de Kam, H Ram, O de Hon, JJ Posthuma, J Burggraaf & AF Cohen. The effects of erythropoietin on cycling performance of well-trained cyclists: a randomized, double-blind, placebo-controlled parallel trial. *Lancet Haematology* 4(8): 374-86, 2017.

Teitler S & H Ram. Nederlandse tuchtrechtspraak en de toepassing van de World Anti-Doping Code: 2010 t/m juni 2017. *Tijdschrift voor Sport & Recht* (2/3): 25-39, 2017.

Overige artikelen

De Hon O. Doping in de sport. *Folia Pharmaceutica* 105(1): 18-20, 2017.

Ram H. Legal issues with minor athletes under the Code. The proceedings of the 2017 Macolin Anti-Doping Summit. Bern: Editions Weblaw: 64-80, 2017.

Abstracts

Causanilles A, V Nordmann, D Vughs, E Emke, O de Hon & P de Voogt. Wastewater-based tracing of doping use by general population and amateur athletes. Poster presented at Testing The Waters - 3rd international conference on wastewater analysis, Lisbon, Portugal, 26-27 October 2017.

Boekbijdragen

De Hon O & BM Pluim. Contra-indicatie 100 – Sportbeoefening; doping. In: Commentaren Medicatiebewaking 2017/2018. Stichting Health Base, Houten, blz. 1213-24.

Bijlage 6 – Nevenfuncties (per 31-12-2017)

Bart Coumans (tot 12 juni 2017)

- Lid WADA Education Committee, Montréal
- Lid Advisory Group on Education (T-DO ED) van de Raad van Europa, Straatsburg
- Voorzitter Pijler 'Presteren' en Stuurgroep-lid van het Onderzoeksprogramma Sport (www.sportonderzoek.com), Utrecht

Herman Ram

- Voorzitter Commissie Bezwaar en Beroep, Executive MBA Sportmanagement Wagner Group, Groningen
- Voorzitter Stichtingsbestuur, Stichting Holland Skipool, Den Haag
- Member International Advisory Board, MA Sports Ethics and Integrity, Swansea
- Board of Directors, Institute of National Anti-Doping Organisations iNADO
- Lid NADO Ad Hoc Working Group, World Anti-Doping Agency, Montréal
- Lid Stuurgroep Sport & Integriteit, NOC*NSF, Arnhem
- Lid Klankbordgroep Doping, NOC*NSF, Arnhem

Olivier de Hon

- Rondleider Olympisch Stadion (vrijwilliger)
- Adviseur anabolenkliniek in het Spaarne Gasthuis in Haarlem
- Adviseur voor Sub2Hrs project
- Adviseur bij het Britse voedingssupplemententeststelsel Informed Sport van het bedrijf LGC
- Adviseur van de Amerikaanse wielrenbond USA Cycling
- Lid van de adviesraad van de Stichting Health Base t.b.v. de jaarlijkse uitgave Commentaren Medicatiebewaking

Steven Teitler

- Voorzitter van de Ad Hoc Group Feasibility Study Council of Europe Anti-Doping Convention

Bijlage 7 - Afkortingen

ABP	Atleet Biologisch Paspoort
ADAMS	Anti-Doping Administration and Management System
ADN	Anti-Doping Norway
ADO	Anti-Doping Organisatie
ADKC	Anti-Doping Knowledge Center
AEPSAD	Agencia Española de protección de la salud en el deporte
ANP	Algemeen Nederlands Persbureau
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
CADF	Cycling Anti-Doping Foundation
CAHAMA	The Ad Hoc European Committee for the World Anti-Doping Agency
CAS	Court of Arbitration for Sport
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIOS	Centraal Instituut Opleiding Sportleiders
CHDR	Centre for Human Drug Research
CTO	Centrum voor Topsport en Onderwijs
DCO	Dopingcontroleofficial
DLDS	Doorlopende Leerlijn Dopingvrije Sport

EPO	Erythropoëtime
ESA	Erythropoiesis Stimulating Agents
EU	Europese Unie
FAIR	Forum for Anti-Doping in Recreational Sport
FIOD	Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
FTE	Fulltime Equivalent
GDS	Geneesmiddelen Dispensatie Sporter
GHRF	Growth Hormone Releasing Factor
HAARLEM	Health Risks of Anabolic Androgen Steroid Use by Male Amateur Athletes
HBOC	Haemoglobin-Based Oxygen Carriers
IAAF	International Association of Athletics Federations
IADA	International Anti-Doping Arrangement
IF	Internationale Federatie
iNADO	Institute for National Anti-Doping Organizations
IOC	Internationaal Olympisch Comité
IOD	Inlichtingen- en Opsporingsdienst
IPC	Internationaal Paralympisch Comité
IRMS	Isotopen Ratio Massa Spectometrie
ISO	International Organization for Standardization

ISR	Instituut SportRechtspraak
ISTI	International Standard for Testing & Investigations
ITU	International Triathlon Union
KNBB	Koninklijke Nederlandse BiljartBond
KNMG	Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Geneeskunde
KNMP	Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie
KNVB	Koninklijke Nederlandse VoetbalBond
KNWU	Koninklijke Nederlandse WielrenUnie
KNZB	Koninklijke Nederlandse Zwem Bond
NADA	Nationale Anti-Doping Agentur (Duitsland)
NADO	Nationale Anti-Doping Organisatie
NDR	Nationaal DopingReglement
NK	Nederlands Kampioenschap
NOC*NSF	Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie
NT	Nationaal Talent
NTP	Nationale Testing Pool
NVWA	Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit
NZVT	Nederlands Zekerheidssysteem Voedingssupplementen Topsport
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

ROC	Regionaal OpleidingsCentrum
RTO	Regionale Topsport Organisatie
RTP	Registered Testing Pool
SAP	Strength and Physique
SVESS	Samen Voor Een Schone Sport
TDSSA	Technical Document Sport Specific Analysis
T/E	Testosteron/Epitestosteron
TP	Testing Pool
UKAD	United Kingdom Anti-Doping
USADA	United States Anti-Doping Agency
VSG	Vereniging voor Sportgeneeskunde
VU	Vrije Universiteit
VWS	Ministerie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WADA	World Anti-Doping Agency
WADC	World Anti-Doping Code
WBP	Whistleblower Policy
WOB	Wet Openbaarheid Bestuur
WOO	Wet Open Overheid
WUAB	Wet uitvoering antidopingbeleid

ZBO

Zelfstandig bestuursorgaan